

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΣΤ'.

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκδοτ. ἔτους καὶ εἴδος ἑτησίαν. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδοῦ Σκαδίου 32.

4 Σεπτεμβρίου 1888

ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ὁ κύριος Ι. Πανταζίδης, καθηγητῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ἐδημοσίευσεν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις τεύχεσι τῆς Ἑστίας (ἀρ. 652-654) κρίσιν περὶ τοῦ ὑπ' ἐμοῦ φιλοπονηθέντος καὶ ἐν τῇ σειρά τῆς Ζωγραφείου Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης ἄρτι ἐκδοθέντος πρώτου τόμου τῶν Εὐριπίδου δραμάτων. Καὶ ἐν μὲν τοῖς δυσὶ πρώτοις ἄρθροις ὁ σοφὸς φίλος μου ἐπιδοκιμάζει μετ' εὐφημιῶν τὸ ἔργον, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ καὶ τελευταίῳ ἀποκρούει τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐρμηνείαν τῶν στίχων 209-219 τῶν *Φοινισσῶν*, προτείνει δ' ἑτέραν ἰδίαν αὐτοῦ ὡς τὴν μόνην ὀρθήν. Τὸ ἀνασκευαστικὸν τοῦτο μέρος τῆς εἰρημένης βιβλιοκρισίας οὐδαμῶς εἰς ἐμέ ἐφάνη ὀρθόν· ἀλλ' ἀποβλέψας ὁμως εἰς τὴν εἰλικρινῆ εὐμένειαν, ἣτις ὑπηγόρευεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὴν κρίσιν ταύτην, ἀνθ' ἧς μόνον εὐχαριστίας ἦτο δίκαιον ν' ἀκούσῃ ὁ κριτὴς παρ' ἀνδρός, ὅστις πᾶν ἄλλο παρ' εὐφημίας εἶνε συνειθισμένος ν' ἀκούῃ, ἀπεφάσισα νὰ σιωπήσω· διότι, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, τί σημαίνει ἐπὶ τέλους, ἐὰν περασθῇ εἰς τὸν λογαριασμὸν μου καὶ μία καλὴ ἐρμηνεία, ἔστω καὶ ἀδίκως, ἀπέναντι τῶν ἄλλων, ὅσας προθύμως καὶ εἰλικρινῶς ἐπιδοκιμασεν ὁ ἐπικριτὴς μου; Ἐπειδὴ ὁμως ἡ σιωπὴ μου αὕτη παρεξηγήθη, καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα εὐφημα μὲν ἀλλ' ἀόριστα καὶ γενικὰ ἄρθρα ἐξελήφθησαν ὡς φιλικῆς εὐμενείας ψιλὰ φιλοφρονήματα, ἡ δὲ πραγματικὴ τοῦ βιβλίου ἀξία ἐθεωρήθη ὡς ὑποδεικνυμένη ἐκ τοῦ τρίτου ἄρθρου, ἐν ᾧ καὶ μόνῳ γίνεται λεπτομερὴς ἀνάλυσις καὶ ἀνακευὴ τῆς ἐρμηνείας ἐνὸς χωρίου, ἀναγκάζομαι καὶ ἄκων νὰ λύσω τὴν σιωπὴν, καὶ ν' ἀπαντήσω διὰ βραχέων εἰς τὸ ἀνασκευαστικὸν τοῦτο μέρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπικρίσεως.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον τῶν *Φοινισσῶν*, ἀπηλλαγμένον τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων διορθωμάτων, φέρεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκδόσει, ὅπως κείται (καθόλου εἰπεῖν) ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις καὶ ἀρίστοις κώδιξιν, ἧτοι οὕτως:

(στροφή α')

- 205 Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν
ἀκροθίνια Λοξία
φοινίσσας ἀπὸ γάσσου
Φοίβῳ δούλα μελάθρων
ἐν' ὑπὸ δειράσι νιφοβόλοις
Παρνασοῦ κατενάσθη,
Ἴόνιον κατὰ πόντον ἐ-
λάτῃ πλεύσασα, περιρρύτων
210 ὑπὲρ ἀκαρπίστων πεδίων
Σικελίας Ζεφύρου πνοαῖς
ἰππεύσαντος, ἐν οὐρανῷ
κάλλιστον κελάδημα

(ἀντιστροφή α')

- 215 πόλεως ἐπικροθιέσ' ἐμᾶς
καλλιστεύματα Λοξία.
Καθμείων δ' ἔμολον γᾶν,
κλεινῶν Ἀγηγοριδᾶν
ὁμογενεῖς ἐπὶ Λαίου
πεμφθεῖσ' ἐνθάδε πύργους.

Πλὴν τῶν κακῶν διορθωμάτων, καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου τούτου, ὡς τόσων ἄλλων, ἦτο ἄρδην ἐσφαλμένη, ἠναγκάστημεν δ' ἡμεῖς, ὅπως ἐρμηνεύσωμεν ὀρθῶς αὐτό, ν' ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ πολλῶν καὶ ποικίλων παρερμηνειῶν ἓνα ἕκαστον σχεδὸν στίχον καὶ μίαν ἑκάστην σχεδὸν ἑκάστου στίχου φράσιν καὶ λέξιν (ἴδ. ὑποσημ. σελ. 37—39, καὶ σημ. σελ. 296—315). Τῆς δ' οὔτε μικρᾶς οὔτε ἀκόπου ταύτης ἐργασίας τὸ πόρισμα ἐδηλώσαμεν ἐν τῇ εἰς στίχ. 212—215 ὑποσημείωσει, ἐχούσῃ οὕτως: «Ἡ σύνταξις τῶν στροφικῶν τούτων μελῶν ἐξαλλάσσει καὶ περιπλέκεται ὅπως σχεδὸν πάντων. Ἡ συνθήκη τῶν λέξεων ἔχει οὕτω: Λιποῦσα τὸ Τύριον οἶδμα, ἀπὸ τῆς Φοινίσσης νήσου ἀκροθίνια τῷ Λοξίᾳ, ἔβην, ἵνα ἐλάτῃ (γρ. ἐλάτῃ) τὸν Ἴόνιον πόντον καταπλεύσασα, ὑπὸ ταῖς νιφοβόλοις Παρνασοῦ δειράσι κατενάσθη Φοίβῳ δούλα (γρ. δούλῃ) μελάθρων, προκριθεῖσα καλλιστεύματα Λοξία Ζεφύρου ὑπὲρ τῶν (παρελελειφθῆ τὸ: «περιρρύτων») ἀκαρπίστων Σικελίας πεδίων ἰππεύσαντος πνοαῖς, (αἱ εἰσι) κάλλιστον κελάδημα ἐν τῷ τῆς ἐμῆς πόλεως οὐρανῷ.»

Τὴν ἐρμηνείαν ἡμῶν ταύτην ὁ κ. Πανταζίδης ἀποδέχεται ὡς ὀρθοτάτην, ἀλλὰ μόνον μὲν

χρι τοῦ στ. 209, τὴν δὲ πάντων τῶν ἐφεξῆς μέχρι τέλους ἀποδοκιμάζει ὡς ἐσφαλμένην. Διατί; Ὁ κ. Π. ἀντὶ τῆς δηλώσεως πρὸτερον τοὺς λόγους, εἴτε πραγματικούς εἴτε γραμματικούς, ὧν ἐνεκα οὔτε ἡμεῖς οὔτε οἱ πρὸ ἡμῶν ἐρμηνευταί, καθὼς λέγει, ἐνόησαμεν τὸ χωρίον, ἐπεμβαίνει ἀμέσως in medias res, καὶ ἀποφρίζεται, ὅτι ἀνὴρ θεμελιώδης ἔννοια τοῦ χοροῦ κατ' αὐτὸν εἶναι, ὅτι αἱ Φοίνισσαι ἐξέπευσαν μὲν ἐκ Τύρου μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ὑπάγουν Εἰς Δελφούς, καὶ οὐριοδρόμησαν κατ' ἀρχάς, Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ πνεύσαντος ἐναντίου ἀνέμου, ἈΝΤΙ νὰ ὑπάγουν εἰς Δελφούς, ἠναγκάστησαν νὰ ὑπάγουν Εἰς Θηβάσ. Μὲ ἄλλας λέξεις οἱ Ἀγνηορίδαι, ἧτοι οἱ συγγενεῖς τῶν Θηβαίων Τύριοι, ἐξέπεψαν τὸν χορὸν τῶν Φοινισσῶν εἰς Δελφούς, ἀλλ' ὁ χορὸς παρὰ τὴν θέλησιν ἐαυτοῦ καὶ τῶν ἀποστειλάντων αὐτὸν ἤλθεν εἰς Θήβας. Τὸ αἶτιον ἔρα, συμπεραίνει ὁ ἐπικριτής, οὐ ἐνεκα ἔμεινεν ἀνεκτέλεστος ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς τῶν Φοινισσῶν, ἢ ἐν Δελφοῖς παρὰ τῷ Φοίβῳ ἐγκατάστασις, δὲν ἦτο ἢ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς εἰς Θήβας ἀφίξεως τοῦ χοροῦ ἐστρατεία τῶν Ἀργείων ἐπὶ τὴν ἐπτάπυλον πόλιν, ὅπως ἐξελάβομεν τὸ πρᾶγμα ἡμεῖς τε καὶ πάντες οἱ πρὸ ἡμῶν, ἀλλ' ὁ ἐν μέσῳ τῷ πλῶ πνεύσας ἐναντιὸς ἀνεμὸς, ἢ δ' ἐπὶ Θήβας στρατεία ἐπῆλθεν ὡς δευτερεύον καὶ πόρρω κάλυμα.

Πόθεν ἐξήγαγεν, ἐρωτῶμεν, ὁ κ. Πανταζίδης τὴν ἐρμηνείαν ταύτην; Ἐκ τοῦ κειμένου; Ἄλλὰ τὸ κείμενον οὐδὲν τοιοῦτον λέγει, οὐδ' ὑπάρχει ἐν αὐτῷ καὶ σκια καὶ τοιαύτης ἀντιθέσεως ὕδατοπορικῶ προγράμματος. Κατὰ τὸ κείμενον οἱ Ἀγνηορίδαι, τούτέστιν οἱ Τύριοι, ἐπεψαν τὸν χορὸν ὅχι ἀμέσως εἰς Δελφούς, ἀλλ' εἰς Θήβας, ἵνα δηλονότι οἱ συγγενεῖς τῶν Τυρίων Θηβαῖοι συνοδεύσαντες ἀρμόδιως καὶ ἐπαρκῶς τὸν χορὸν τῶν Φοινισσῶν ἐπέμψωσιν αὐτὰς ἀσφαλῶς εἰς Δελφούς καὶ ἐγκαταστήσωσιν εἰς τὸ μαντεῖον, ἀφ' οὐ βέβαια αἱ Φοίνισσαι αὐταὶ δὲν ἦσαν Ἀμερικνίδες τοῦ 19. αἰῶνος, δυνάμεναι νὰ ὑδατοπορεῖσιν μόναι, ἀφύλακτοι καὶ ἀπροστάτευτοι ὑπὸ οἰκειῶν ἢ συγγενῶν ἐν ξένη χώρῃ καὶ ἐν τοιοῦτοις χρόνοις, καὶ ταῦτα οὕτως ἐξαισιον κάλλος ἔχουσαι. Δὲν ἔμεινε δ' ἀνεκτέλεστος ὁ τελικὸς οὗτος σκοπὸς τῆς εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον ἀφίξεως καὶ ἐγκαταστάσεως τοῦ χοροῦ, εἰμὴ διότι, ἐν ᾧ οἱ Θηβαῖοι προπαρεσκευάζον τὰ τῆς ἀποστολῆς ταύτης τοῦ χοροῦ καὶ ἐγκαταστάσεως, ἐπῆλθον αἴφνης οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ τὰς Θήβας. Οὐδεὶς οὔτε ἠρήθη οὔτε ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ, ὅτι οὕτως ἔχουσι τὰ πράγματα παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ κείμενον. Ἄλλ' ἀκριβῶς διότι τὰ ἐν τῷ κειμένῳ πράγματα ταῦτα δὲν συμφωνοῦσι μὲ τὴν ἐκ τῶν προτέρων ἀναπλασθεῖσαν

γνώμην του, ὁ κ. Πανταζίδης διορθῶναι τὸ κείμενον, καὶ τοιοιτοτρόπως τὸ κείμενον ἀποδεικνύεται συμφωνοῦν (καθὼς τοὐλάχιστον οὗτος νομίζει) μὲ τὴν γνώμην του. Ἐχομεν λοιπὸν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίου τῶν Φοινισσῶν ὅχι νῆαν ἐρμηνείαν, ἀλλὰ νῆαν διορθωσιν. Οὕτως ἔρα ὁ πρῶτος καὶ μόνος μέχρι τοῦδε καρπὸς τῶν ὅσα διὰ μακρῶν ἐν τοῖς προλεγόμενοις εἶπομεν κατὰ τῶν διορθώσεων, ῥητῶς εἰς αὐτὰ συνεπινεύσαντος καὶ τοῦ κυρίου Πανταζίδου, εἶνε διορθωσις! Ἰδοὺ δ' οὕτως ἐγὼ καὶ ὁ σφόδρ μου φίλος λόγῳ μὲν σύμφωνοι περὶ τῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Εὐριπίδου καὶ τῶν λοιπῶν ποιητῶν τηρητέας κριτικῆς ἀρχῆς καὶ μεθόδου, ἔργῳ δ' ἐναντιώτατοι!

Ἡ διορθωσις τοῦ κ. Πανταζίδου ἔχει οὕτω: Πλὴν μεταβολῶν τινων τῆς στιξεως, ἀφαίρει τὸν σύνδεσμον δὲ ἀπὸ τοῦ στίχου 216, ὅπου ὑπῆρχε, καὶ μεταθῆται αὐτὸν εἰς τὸν στίχον 209, ὅπου δὲν ὑπῆρχεν· αἱ δὲ στίξεις, λέγει, καὶ ἡ προσθήκη ἢ ἀφαίρεσις τοῦ Δ μετὰ τὴν καταληξιν ΩΝ εἶνε οὐδαμινὰ τοῦ κειμένου μεταβολαί. Οὐδαμινὴ μεταβολὴ ἢ προσθήκη ἢ ἀφαίρεσις (ἐδῶ δ' ἔχομεν καὶ προσθήκην καὶ ἀφαίρεσιν) ἐνὸς ἀντιθετικοῦ συνδέσμου, ἐνὸς δέ; Τί λέγεις, ἀδελφέ; Οὐδαμινὸν πρᾶγμα ἢ παρεμβολὴ ἀντιθέσεως ἐκεῖ ὅπου οὐδεμία ἀντιθεσις ὑπῆρχεν; ἢ ὡς ἀντιθέτων καὶ ἐναντίων παραστάσεως πραγμάτων ὡς μὴ τοιοῦτων τῶς παριστωμένων; Καὶ πῶς ἄλλως εἶνε δυνατόν νὰ παρασταθῇ τὸ γὰλκ ὡς μέλαν, εἰμὴ δι' ἐνός δέ, ἢ ἑτέρου ἰσοδυναμίου μορίου; Γάλα μὲν, μέλαν δέ. Τὸ μονογράμματον ἐκεῖνο δ' εἶνε δυναμίτις ἀληθινή, ἱκανὴ ν' ἀνατρέψῃ τὰ πάντα.

Διὰ ν' ἀποφασίσῃ τις, νομίζομεν ἡμεῖς, νὰ ἐπιβάλλῃ χεῖρα βιαίαν εἰς γραφὴν ποιητοῦ ἀνεκαθεν παραδεδωμένην, πρέπει νὰ ἔχη λόγους ἰσχυροτάτους ἐξαναγκάζοντας εἰς τὴν τολημῶν ἀλλ' ἀναπόδραστον ἐγχείρησιν. Ναί, ν' ἀποκοπῇ τὸ σσηπὸς μέλος τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ, ἀλλ' ἀφ' οὐ πρῶτον ἀποδειχθῇ ἡ σηπεδῶν, καὶ αὕτη ὀφθαλμοφανῶς, ἀναντιρρήτως. Ἐνταῦθα ὅμως ὁ κ. Π. πρὶν ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς φθορᾶς, ἔλαθεν εἰς χεῖρας τὰ διορθωτικὰ του ἐργαλεῖα, καὶ ἔκοψε καὶ ἔρραψεν. Ἰδωμεν ἂν τοὐλάχιστον τὸ διορθωθὲν χωρίον λέγει ὅτι αὐτὸς οἰκοθεν ἐπινοήσας ἠθέλησε νὰ λέγῃ. Ἰδοὺ πῶς μεταφράζει τὸ διορθωμένον του κείμενον ὁ διορθωτής: «Ἀπῆλθον τῆς Τύρου ὡς ἀκροθίνια εἰς τὸν Λοξίαν ἀπὸ τῆς φοινικικῆς νήσου μὲ σκοπὸν νὰ προσέλθω ὡς ἱερόδουλος τοῦ Φοίβου ὑπὸ τὰς χιονοβλήτους κορυφᾶς τοῦ Παργασοῦ, ἀφ' οὐ περάσω διὰ τοῦ πλοίου τὸν Ἰόνιον πόντον. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ Ζέφυρος ὑπεράνω τῶν Σικελικῶν πεδίων ἐπνευσε, τὸ

κάλλιστον ἐν οὐρανῷ κελάδημα, ἂν καὶ εἶχον προκριθῆ ἐκ τῆς ἐμῆς πόλεως ὡς καλλιστεῦματα διὰ τὸν Λοξίαν, εἰς τὴν τῶν Καδμείων χώραν ἤλθον, ὁδηγηθεῖσα (πεμφθεῖσα) πρὸς τοὺς ἐνταῦθα πύργους τοῦ Λαίου τοὺς ὁμογενεῖς τῶν κλεινῶν Ἀγνηοριδῶν.» Αὕτη αὕτη ἢ μετάφρασις ἀποδεικνύει ὅτι καὶ μετὰ τὴν διορθωτικὴν ἐγχείρησιν, τὸ κείμενον δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι θέλει ὁ διορθωτής.

Ἅλλο διορθωτής, μὴ ἀρνούμενος εἰς τὴν αὐθαίρετον ἀντίθεσιν, ἢ ἐνέβαλεν εἰς τὸ κείμενον διὰ τοῦ δέ, ἐμβαλλει ἐναντιώσιν καὶ εἰς τὴν μεταχθὴν τοῦ κώλου: «ἐκπροκριθεῖς... ἔμολον,» μεταφράζων: *ἀν καὶ εἶχον προκριθῆ... ἤλθον.* Ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐναντιώσις τοιαύτη, ἀνάγκη μορίου ἐναντιωματικοῦ, οἷον τὸ πέρ, καίπερ, ὅμως, εἴτα κατ, ἐνταῦθα δ' οὐδὲν ἔχομεν τοιοῦτον ἐναντιώσεως δηλωτικὸν μόριον. Καὶ δὲν ἀρνούμεθα μὲν, ὅτι τοιαύτη ἐναντιώσις ὑπάρχει ἐνίστε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐννοίᾳ τῶν λέξεων, ὡς π. χ. ἐν τῷ Πλατωνικῷ (Δάχ. 197) «οὐδὲν ἐρῶ πρὸς ταῦτα ἔρα εἰπεῖν», καὶ ἐν τῷ Εὐριπίδειῳ (Ἡλέκτρ. 553).

Πολλοὶ μὲν ὄντες εὐγενεῖς εἰσὶν κακοὶ

καὶ τότε τὸ ἐναντιωματικὸν μόριον ἐλλεῖπει ὡς περιττόν· ἀλλ' ἐν ταῖς λέξεσιν αὐταῖς τοῦ ἡμετέρου κώλου οὐδ' ἐλάχιστον ἴχνος τοιαύτης ἐναντιώσεως ὑποφάνεται. Ἀποδείξις τοῦ λεγομένου ἔστω καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ διορθωτής μεταφράζει: *ἀν καὶ εἶχον προκριθῆ*», ὅπερ ἀληθὲς καὶ τὸ μόνον εὐαρμωστοῦν εἰς τὸν λόγον ἐν περιπτώσει τοιαύτης ἐναντιώσεως, ὅποιον ὑποθέτει ὁ κ. Π. Καὶ ὅμως τὸ κείμενον λέγει ὅχι: *ἐκπροκριθῆναι καθ' ὑπερσυντελικόν*, ἀλλὰ: *ἐκπροκριθεῖσα κατ' ἀόριστον*, ὅστις καὶ μόνος εὐαρμωστὴ εἰς τὴν πραγματικὴν καὶ καθ' ἡμᾶς ἀκολουθίαν τῶν νομμάτων.

Ἅλλο διορθωτής ἐκτὸς τούτου τὸ «πόλεως... ἐμᾶς» ἀπέδωκεν εἰς τὸ «ἐκπροκριθεῖσα», ὅπως ἀπαντες οἱ πρὸ ἡμῶν ἐκδύομαι, κατὰ δὲ τούτους καὶ οἱ Λεξικογράφοι, τοῦτο δ' ἀπλῶς καὶ μόνον διότι αἱ λέξεις γειτονεύουσιν. Ἄλλ' οὐδεμία γειτνίασις εἶνε ποτε δυνατόν νὰ συνάψῃ λέξεις ἀσυνάπτους κατὰ τε νόημα καὶ κατὰ σύνταξιν, καὶ ταῦτα ἐν γλώσῃ ὅποια ἢ ἑλληνικὴ, ἰδίως δ' ἢ τῶν ποιητῶν καὶ ἰδιαιτάτα ἢ ἐν τοῖς μέλεσιν. Ὁ δὲ κ. Π. καὶ ἰδιαιτέρως ἐνδιατρέχει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς προρήθισης φράσεως, ἐρμηνεύων αὐτὴν οὕτω: «*ἐκπροκριθεῖσα* (τῶν ἄλλων παρθένων διὰ τὸ κάλλος) *ἐκ* (πάσης) *τῆς ἐμῆς πόλεως.*» Μὲ ἄλλας λέξεις εἰς τὰς δύο προθέσεις τοῦ συνθέτου ῥήματος *ἐκπροκρινομαι ἀποδίδονται* δύο γενικαί, εἰς μὲν τὴν πρῶτὴν ἢ σιγωμένη καὶ ὑπονοουμένη: «τῶν ἄλλων παρθένων», εἰς δὲ τὴν ἐκτὴν ἢ ῥητῇ καὶ κει-

μένη: «πόλεως... ἐμᾶς». Ἀλλὰ τοιαύτη σύνταξις εἶνε αὐθαίρετος ὡς ἀδύνατος, καὶ ἰδοὺ διατί. Τὰ ἐκ τῆς ἐκ καὶ πρὸ σύνθετα ῥήματα, εἴτε ἐπὶ τῆς τοπικῆς αὐτῶν σημασίας, εἴτε ἐπὶ τῆς τροπικῆς καὶ ἠθικωτέρας, κεῖνται συνηθέστατα μὲν ἀπολύτως καὶ ἄνευ γενικῆς, σπανιστάτα δ' ἀποδίδεται εἰς αὐτὰ γενικὴ, ἀλλὰ *μία καὶ μόνη* χωρίον δ' Ἕλληνας ποιητοῦ ἢ συγγραφέως, ὅπου τοιοῦτου συνθέτου ῥήματος ἢ μὲν ἑτέρα πρόθεσις, ἢ πρὸ, ν' ἀναφέρεται εἰς μίαν γενικὴν, εἴτε λεγομένην εἴτε σιγωμένην καὶ ἔξωθεν ἢ ἀπὸ κοινοῦ ὑπακούομένην, ἢ δ' ἑτέρα, ἢ ἐκ, ν' ἀναφέρεται εἰς ἑτέραν γενικὴν, λεγομένην ἢ σιγωμένην, οὔτε ὑπάρχει οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ. Εὐλογώτατα δὲ τοῦτο, διότι ἡ δευτέρα πρόθεσις ἐν τοῖς ῥήμασι τούτοις δὲν χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ δηλώσῃ ἢ ὑποδηλώσῃ δεύτερον ὄρον τοπικῆς σχέσεως, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐπεξηγήσῃ ἢ χρωματίσῃ τοπικῶς τὴν μίαν καὶ μόνην διὰ τῆς εἴτε λεγομένης εἴτε σιγωμένης γενικῆς δηλωμένην ἢ ὑποδηλωμένην τοπικὴν σχέσιν. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει, ὡς εἰκός, καὶ ἐπὶ τῆς τροπικῆς ἐκδοχῆς. Τῶν τοιούτων ῥημάτων δὲν ἀναφέρεται ἢ μὲν τῶν προθέσεων εἰς ἑτέραν ἢ δ' εἰς ἑτέραν γενικὴν λεγομένην ἢ σιγωμένην, ἀλλ' ἀμφότεραι εἰς μίαν καὶ μόνην, ἢ δ' ἑτέρα τῶν προθέσεων χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἐπεξηγήσῃ μόνον ἢ χρωματίσῃ τὴν ἐννοίαν τοῦ ῥήματος, ὅχι ποτὲ καὶ εἰς τὸ νὰ δηλώσῃ ἢ ὑποδηλώσῃ ἑτέραν διάφορον δι' ἑτέρας λεγομένης ἢ σιγωμένης γενικῆς ὀριζομένην σχέσιν. Κατὰ ταῦτα ἢ γενικὴ ἐν τῷ Ὀδυσσ. 6, 399-400:

αὐτὰρ Τηλέμαχον προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη
ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὐναιεταόντων

ἐμφαίνει ἓνα καὶ μόνον τοπικὸν ὄρον, ἢ ἀφειρητὴν κινήσεως, καὶ ἀναφέρεται εἰς ἀμφοτέραις τὰς προθέσεις τοῦ «ἐκπροκαλεσσαμένη». Ἐστὼ δ' ἐκ πολλῶν τοῦτο τὸ παράδειγμα τοπικῆς σχέσεως ἐπὶ δὲ τροπικῆς καὶ ἠθικωτέρας ἔστω τοῦτο: Ἐν Σοφοκλέους Ἀντιγόν. 908-14 λέγει πρὸς τὸν νεκρὸν Πολυεῖκην ἢ ἡρώες τάδε:

τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω;
πόσις μὲν ἂν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν
καὶ καὶς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπαλλον,
μητρὸς δ' ἐν Αἴδου καὶ πατρὸς κεκευθότων
οὐκ ἔστ' ἀδελφός ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ.
τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν κτλ.

Καθὼς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, τὸ «ἐκπροτιμήσασα» κεῖται ἀπολύτως· ἐὰν δὲ θελήσῃ τις νὰ ὑπακούσῃ ἀπὸ κοινοῦ τὴν σιγωμένην γενικὴν, αὕτη ἔσται μία καὶ μόνη, τὸ: *πόσιος καὶ παιδῶν*, ἀναφερομένη εἰς τὴν πρὸ τοῦ «ἐκπρο-

τιμήσασα», ἡ δ' ἐξ οὔτε ἀναφέρεται οὔτε εἶνε δυνατόν ν' ἀναφερθῇ εἰς ἑτέραν γενικήν, εἴτε σιγωμένην εἴτε λεγομένην, ἀλλὰ χρωματίζει μόνον ἀπλῶς τὴν πρό καὶ ἐν γένει τὸ ὄλον ῥήμα· ὅθεν καὶ ὀρθότατα ὁ κ. Δ. Σερμιτέλος ὑποσημαίνει εἰς τὸν στίχον ταῦτα: ἀέπρωτιμήσασα: ἐξαιρέτως προτίσασα», ὅπως καὶ ἄλλοι.

Ἐὰν ἀληθειῶσιν ὅσα προείπομεν, καὶ ἀληθεύουσι πάντα, διὰ ν' ἀναιρεθῶσι δὲ χρειάζονται πράγματα καὶ χωρία, ὅχι ἐκ τῶν προτέρων σέψειε καὶ ἀποφάνοι, ἢ εἰς τὸ ἀέπρωκρηθεῖσα» τοῦ ἡμετέρου τῶν Φοινισσῶν χωρίου ἀναφερομένη γενική, εἴτε σιγωμένη, εἴτε λεγομένη, πρέπει νὰ εἶνε μία καὶ μόνη, καὶ ν' ἀναφέρεται ὅχι εἰς τὴν ἐκ τοῦ ἀέπρωκρηθεῖσα», ἀλλ' εἰς τὴν πρό, τῆς ἐκ χρωματίζουσης μόνον τὸ ποιὸν τῆς ὄλης τοῦ ἀπρωκρηθεῖσα» ἐννοίας, καὶ δηλούσης τὸ ἄκρον ἄτοπον τῆς προκρίσεως. Ἡ ἐρμηνεία ἄρα τοῦ κ. Π. ἀποδίδοντος εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ῥήμα δύο γενικάς, τὴν μὲν εἰς τὴν πρό, τὴν δὲ εἰς τὴν ἐκ, εἶνε ἄρδην ἐσφαλμένη.

Ἀποκλεισμένης διὰ τοὺς λόγους τούτους ὡς ἀδυνάτου τῆς νέας ταύτης ἐρμηνείας τοῦ κ. Π., δὲν ὑπολείπεται ἄλλη εἰμὴ ἢ κοινῶς παρὰ τοῖς πρό ἐμοῦ ἐκδοταῖς καὶ τοῖς λεξικογράφοις ἐπικρατούσα, καθ' ἣν ἡ ῥητὴ γενικὴ « πόλιος ἡμᾶς » ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀέπρωκρηθεῖσα». Ἐπειδὴ ὁμοῦ κατὰ τὰ προῖρηθέντα ἡ γενική αὐτὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐμφανίσῃ εἰμὴ τὸ πρόσωπον ἢ πράγμα, οὐδ' ὁ χορὸς τῶν Φοινισσῶν προεκρίθη, ἔπεται, ὅτι τὸ ἐκ τῆς κοινῆς καὶ ἐπικρατούσης ταύτης ἐρμηνείας προκρίπτου νόημα εἶνε ὅχι ὅτι ὁ χορὸς προεκρίθη ἑτέρων ἐναμίλλων τὸ κάλλος παρθένων, ἀλλὰ τῆς πόλιος Τύρου, ὅπερ ὄλως ἄτοπον καὶ ἀπόβλητον, διότι οἱ δύο ὅροι τῆς συγκρίσεως καὶ προτιμήσεως δὲν εἶνε ὁ χορὸς καὶ ἡ Τύρος, ἀλλὰ ὁ χορὸς καὶ αἱ ἐκτός αὐτοῦ ἐνάμιλλοι τὸ κάλλος παρθένοι. Τούτων πάντων ἕνεκα καὶ ἡ πάγκοινοσ ἀλλ' ἀδύνατος αὕτη ἐρμηνεία ἀπεκρούσθη ὑφ' ἡμῶν, εἰ καὶ σιωπηλῶς· διότι δὲν ἦτο βέβαια δυνατόν νὰ διεξηγηθῶμεν μετὰ τῆς αὐτῆς λεπτομερείας καὶ τὰς δευτερευούσας ταύτας ἀλλ' ἀσυγκρίτως συγνοτέρως ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ διαφοράς, διότι θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ γράψωμεν περὶ ἐκάστης αὐτῶν καὶ μίαν σημειώσιν δικαιολογητικὴν, ὅση σχεδὸν ἢ παρούσα, καὶ τότε ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου θὰ ἐδεκαπλασιαζέτο τουλάχιστον. Οὔτε λοιπὸν ὁ χορὸς τῶν Φοινισσῶν προεκρίθη τῆς Τύρου (= ἀπόλιος ἡμᾶς), ὅπερ ποιεῖ λέγοντα τὸν στίχον ἢ πάγκοινοσ ἀλλ' ἐσφαλμένη καὶ ἄτοπος σύνταξις. προεκρίθη δὲ μόνον τῶν ἐναμίλλων ἐπὶ κάλλει παρθένων τῆς Τύρου, ὅπερ, ὡς σίκωθον ὑπονοούμενον, σιγᾶται, τοῦ ἀέπρωκρηθεῖσα» κεκμένου ἀπολύτως, καὶ τῆς ἐκ σημαίνουσης ὅτι καὶ ἐν τῷ συνωνύμῳ «ἐκπροτιμήσασα» τῆς Σοφοκλείου Ἀντιγόνης, καὶ ἡ γενικὴ «πόλιος ἡμᾶς» ἀτόπως ἀποδίδεται εἰς τὸ ἀέπρωκρηθεῖσα», ἀποδοτέα μόνον ὅπου ἡμεῖς αὐτὴν ἀπέδωκαμεν. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα δὲν εἶνε γαλλικὴ τις ἢ σινική, διὰ νὰ ὄριζῃ τὴν ἀμοιβαίαν τῶν λέξεων συνάφειαν ἢ θέσεις αὐτῶν. Τὴν συνάφειαν ταύτην ὄριζει ἡ σύνταξις, διότι ἡ ἐλληνικὴ αὕτη σύνταξις ἔχει τύπους καὶ σχήματα, ὅσα οὐδεμία ἄλλη, ὅπως ἐξασφαλίση τὴν ἀμοιβαίαν ἀναφορὰν τῶν λέξεων, ἃς οἰκονομαί ἰδίως, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς χορικοῖς, διασπείρουσι τῆδε κλίσει τοῦ λόγου μετὰ τῆς μοναδικῆς ἐκείνης ἐλευθερίας, ἣν γνωρίζει καὶ ὁμοιοιογεῖ ὅλος ὁ κόσμος.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Δ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

Ο ΥΠΟΥΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρτέη.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἡ Γιλβέρτη πλησίον τοῦ βαδίζουσα, ἠδίαφορεῖ ἂν τοὺς ἐβλεπον ἡμοῦ, ἂν οἱ διαβάται τοὺς παρετήρουν, ἂν οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν ἀκροβουλιστῶν καὶ τῶν δραγόνων οἱ συναντῶντες αὐτοὺς καθ' ὁδὸν ἐστρεφον τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ ἴδωσι διερχόμενον τὸν κόμητα δὲ Μομβρὲν μετὰ τῆς εὐειδοῦς ἐκείνης νεανίδος. Ἡ Γιλβέρτη τὸν ἐβλεπεν, ἠθελε νὰ μάθῃ, νὰ ἐρωτήσῃ...

— Μὴ σὰς συνέβη τίποτε; .. εἶπε διὰ μιᾶς, ἐκπληττομένη καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια διότι ἐλάλησεν.

— Διατί; ἠρώτησε ὁ Ροβέρτος.

— Δὲν εἰξεύρω κ' ἐγώ!.. Ἐχετε τὸ ἦθος ἀνυσυχον... Ὁ πατήρ σας ἴσως; ..

— Ὁ πατήρ μου ὑγιαίνει, χάριτι θεοῦ ἀλλὰ...

Καὶ ἐσταμάτησεν.

— Ἀλλὰ... τί; ἠρώτησεν ἡ Γιλβέρτη.

Καὶ πρὶν ἢ ὁ Ροβέρτος λαλήσῃ ἐπανείδε νοσρῶς διὰ μιᾶς, ὠχρὰν, ἀσθενῆ, κινδυνεύουσαν τὴν μικρὰν κόρη, ἣν εἶχεν ἴδει τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς τῆς Χάριτος ὡσεὶ περιβαλλομένην ὑπὸ φωτεινῶν ἀκτίνων. Οὐδὲν ἀκόμη εἶχεν εἶπει ὁ νέος καὶ ὁμοῦς ἠσθάνετο ὅτι ἐκείνη ἐμάντευσεν ἤδη, ὅτι ἐσυλλογίζετο ἤδη τὸ παιδίον ἐκεῖνο, περὶ οὐ οὐδέποτε εἶχον συνομιλήσει.

— Ἐνθυμείσθε; εἶπε διὰ μιᾶς ὁ Ροβέρτος, βέβαιος ὅτι ἐνεθυμείτο ἡ νεάνις καὶ τὴν συνάντησιν τῶν καὶ τὴν φυγὴν τοῦ καὶ τὴν Κυπριανήν...

Ἡ Γιλβέρτη ἐδίσταζε ν' ἀπαντήσῃ.

— Εἰς τὴν Ἀκτὴν τῆς Χάριτος... μίαν ἡμῶν... Μὲ εἶδετε μαζὶ τῆς!

— Τὸ μικρὸν κοράσιον; ἠρώτησεν ἡ Γιλβέρτη.

— Ἡ κόρη μου! ἀπήντησεν ὁ κόμησ μετ' ἐκφράσεως περιπαθοῦς ἐν ἡ περιείχετο λύπη σφοδρᾶ.

— Εἶνε ἀσθενής; ἐφέλλισεν ἡ νεάνις.

— Ἄ! ὅχι τὴν χάσω ἴσως!

Καὶ ἦτο τραγικὴ ἡ χειρονομία τοῦ πατρός. Ἐπειτα ἀποτόμως ἐστράφη μετ' ὀργῆς ὁ Ροβέρτος, ὡς νὰ ἠθελε νὰ ἱκετεύσῃ τοὺς κώδωνας τοῦ ναοῦ νὰ μὴ σημαίνωσι τὸν νεκρῶσιμον ἢχον ὅστις τὸν κατεδίωκε τὸν ἀτυχῆ καὶ ὅστις ἐφάνετο ἀναζητῶν ἐκεῖ πέραν τὴν Κυπριανὴν ἐκτάδην κειμένην ἐπὶ τῆς μικρᾶς τῆς κλίνης καὶ ψυχορραγοῦσαν.

— Τί ἔχει; ἠρώτησε πάλιν ἡ Γιλβέρτη.

— Τυφοειδῆ πυρετόν...

Τότε δὲ ὁ Ροβέρτος, ἐνῶ ἐξηκολοῦθει νὰ βαδίζῃ, διηγεῖτο, μετὰ τὰς λεπτομερείας ἐκείνας, ἃς ἀπαραιτήτως μεταχειρίζονται, ὡς νὰ τὰς ἐπεδείκνυον ἐπιτήδεις οἱ πάσχοντες καὶ οἱ ἀγαπῶντες, πῶς ἡ Κυπριανὴ τοῦ εἶχε φανῆ κατ' ἀρχὰς μελαγχολικὴ μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς ἀλαμπεῖς, ἠρεθισμένους καὶ σακρούοντας, μετὰ τὸ βλέμμα ἀπλανές, βεβουθισμένον εἰς εἶδος τι χανώσεως. Κετόπιν ἀνεφάνησεν μικρὰ κηλίδας ἐρυθραὶ εἰς ἰσχνὰ μέλη τῆς καὶ τὸ λεπτόν τῆς στῆθος. Καὶ ἔβησεν. Ἡ νόσος προουσιάζετο με συμπτώματα σοβαρά. Ὁ ἰατρὸς Μπουβὲ ἐν σπουδῇ προσκληθεῖς εἰς Φονταίνεβλά ἐφάνετο ἀνήσυχος. Ἐτρομάζε ὁ Ροβέρτος ἰδίως ἐκ τοῦ ὅτι οἱ Δεβραὶ ἦσαν μὲν ἀγαθοὶ ἀνθρωποι καὶ λίαν ἀφωτισμένοι, ἀλλ' ἀπητοῦντο τόσαι φροντίδες διὰ τοιαύτην νόσον, τόση εὐστοχία καὶ εὐθυκρίσια, τόση μητρικὴ πρόνοια περὶ τὴν χορηγίαν τῶν φαρμάκων, τῶν ἐμετικῶν, περὶ τὴν ἐπιθεσιν τῶν ἐκδορῶν!..

Μητρικὴ πρόνοια! Ὁ νέος ἐνῶ ἐλάλει ἀνελογίζετο τὴν Ἑλλεν καὶ ὀργιλία περικύκλον τὴν καρδίαν του ὅτε ἐσκέπτετο ὅτι ὄφειλε νὰ προστατεύσῃ τὴν ἀτυχῆ μικρὰν Κυπριανὴν κατὰ τῆς ἀσθενείας ἅμα καὶ κατὰ τῆς μητρὸς τῆς! Καὶ πάλιν, μήπως ἡ Ἑλλεν Μόργωσ ἦτο ἡ ὀλιγώτερον ἐκ τῶν δύο ἐπικίνδυνος;

— Λοιπὸν, εἶπεν ἡ Γιλβέρτη, φοβείσθε διὰ τὴν ἀσθενῆ σας;

— Ναί, φοβούμαι. Μὲ θλίβει ἰδίως ἡ συναίσθησις τοῦ ἀνισχύρου τῶν προσπαθειῶν μου, ὅτε κύπτιον ἐπὶ τῆς μικρᾶς κλίνης παρατηρῶ τὴν ταλαίπωρον ἐκείνην, μόλις ζῶσαν μωρῶν!

— Ὁ! νὰ μὴ δύναμαι νὰ πράξω τίποτε! τίποτε νὰ μὴ δύναμαι! Ἄν ἐπρόκειτο ν' ἀνοίξω τὰς φλέβας μου χάριν αὐτῆς, ὅχι τὸ ἐπραττον! Συλλογίζομαι δὲ πῶς κατέτριψα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς μου ἐπὶ ματαίῳ ἀντὶ νὰ σπουδάσω! Ἄν

ἤμην ἰατρὸς, ναί!.. μοῦ φαίνεται ὅτι ἂν ἤμην ἰατρὸς, θὰ τὴν ἐσωζα ἐγώ!..

Ἡ πεποίθησις, ἡ βεβαιότης πρὸς τὸν ἑαυτὸν του ἐξανισταμένη ἀντήχει βάρει εἰς τοὺς λόγους του, καθίστα ἠχηρὰν τὴν φωνὴν του. Ἐπειτα παρίστα τὴν ἀνικανότητα αὐτοῦ περὶ τὸ νοσηλεύειν, τὴν ἀπειρίαν ἣν εἶχεν ὅπως προσφέρῃ ἐν ποτήριον ὕδατος, ὅπως ἐξεύρῃ τὰς ἀναγκαίους λέξεις, τὰς καταλλήλους παρορησεις διὰ ν' ἀναγκάσῃ τὸ παιδίον νὰ λάβῃ τὰ διατηχθέντα φάρμακα, νὰ τείνη ὑπομονητικῶς πρὸς ἐπιθεσιν τῶν ἐκδορῶν τὰς μικρᾶς καὶ τεταλαιπωρημένης ὡς μάρτυρος κνήμας του.. Ἡ καυμένη ἡ κορὰ Δεβραὶ!.. Ἐκαμνε βέβαια πᾶν ὅτι ἠδύνατο... Ἀλλ' ἐπανελάμβανεν ὁ Ροβέρτος, δὲν εἶχε τὴν ἀκούσαν λεπτότητα καὶ κρίσιν. Καὶ ἦτο φόβος μήπως δὲν εἴξευρε νὰ χορηγῇ κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἰατροῦ τὰ φάρμακα...

Ἐνῶ δὲ ὁ κ. δὲ Μομβρὲν ἐλάλει, ἡ Γιλβέρτη ἠσθάνετο ἐν ἐαυτῇ γεννόμενον τὸν πειρασμόν ἐξόχου ἀφοσιώσεως, εἶδος τι ὑπολανθάνοντος μητρικοῦ οἴκτου. Ἀνήρχοντο διστακτικῶς εἰς τὰ χεῖλη τῆς ἐρωτήσεις, ἃς δὲν ἐτόλμα νὰ διατυπώσῃ· ἠθελε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Ροβέρτον ἂν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του, μεταξὺ τῶν αἰκείων του γυνή τις, ἥτις ἠδύνατο νὰ νοσηλεύσῃ ἐν Ἄδων τὴν πάσχουσαν...

Τέλος, ὅτε ἐπλησίαζον νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σταθμόν τοῦ σιδηροδρόμου, ἐξεστόμισε τὴν ἐρώτησιν ἐκείνην, τὴν κίουςαν τὰ χεῖλη τῆς:

— Καμμίαν γυναῖκα; .. εἶπεν ὁ νέος.

Ἡ νεάνις εἶδε συνταρασσόμενον τὸ ἀνδρικὸν πρόσωπόν του καὶ ἐνόησεν ὅτι ἀπερισκέπτως, σκληρῶς ἐθίξε κρυφίαν τινὰ πληγὴν. Ἤσθάνετο τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, διότι ἀπετόλμησε τοιαύτην ἐρώτησιν, ὅτε ὁ Ροβέρτος ἀπήντησεν αἴφνης.

— Ὅχι! δὲν ἔχω καμμίαν! Καμμίαν!

Ἡ ἀπελπις ἐκείνη λέξις, ἡ ὀδυνηρὰ ἐκείνη κραυγὴ τόσον ἀλγεινῶς ἐπληξε τὴν καρδίαν τῆς Γιλβέρτης, ὅστε ἀκουσίως, χωρὶς νὰ τὸ συλλογισθῇ παραφερομένη ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἠτις τὴν κατείχεν ἐπὶ τοσαῦτον, ὅστε μόλις συνεκράτει τοὺς λυγμούς τῆς, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Ροβέρτον καὶ παρατηρῶν αὐτὸν μετὰ γλυκύτητα:

— Καὶ ἐγώ;.. εἶπεν.

— Σεῖς!..

— Ἄν σὰς ἐβοήθουν νὰ σώσητε τὴν ἀσθενῆ σας;

Ὁ Ροβέρτος δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς χεῖρός ἐκείνης, ἣν ἐκράτει ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του, ἠσθάνετο τὴν ἀκράτητον ὀρεξίν νὰ ἐπιθέσῃ τὰ χεῖλη του, ὅλη του δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη, ὅλη ἡ βία ἀκράτῃ τῆς ψυχῆς του συνεκεντρώουτο εἰς

τούς ὀφθαλμούς του, οἷτινες ἐβλεπον νῦν τὴν Γιλβέρτην μὲ περιπαθῆ ἰαυμασμὸν, μὲ ἐκστατικὴν θερμότητα.

— Σεῖς, δεσποινίς;... σαῖς;.. ἐφέλλισεν.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Γιλβέρτη ἐπέμεινε καὶ ἠρώτα, ἔδωκεν αὐτῇ τὸ ὄνομα τῶν Δεβραϊ, ὀδηγίας περὶ τῆς ὁδοῦ... Μία λευκὴ οἰκίαν, πλησίον τοῦ νκοῦ... κάτω ἀπὸ τὸ δάσος...

Ἐφαίνετο εἰς τὸν Ροβέρτον ὅτι ἡ Κυπριανὴ διέτρεχεν ἤδη ὀλιγώτερον κίνδυνον ἀφ' ἑνὸς ἀγαθῆ μοῖρα ἀνελάμβανε νὰ ἐπαγρυπνῆ ἐπ' αὐτῆς.

— Ἀλλὰ εἶπε διακόπτουσα αὐτὸν αἴφνης ἡ νεάνις... ἡ μήτηρ της;

— Ἡ μήτηρ της;

— Ὁ Ροβέρτος ἐγένετο ὠχρότατος.

— Ἀπίθαιεν;

— Δι' ἐμέ, καί! Ἡ μήτηρ δὲν ὑπάρχει πλέον ἐκεῖ! εἶπεν ἀποτόμως.

Ἀφῆκε τὴν χεῖρα τῆς Γιλβέρτης καὶ ὡς παρὰ ἄφρον, αἰσθανόμενος ὅτι ἔμελλε νὰ κλαύσῃ, κατακλιθεὶς ἐκ τῆς ὁδύνης, ἀπεμακρύνθη.

Ἡ Γιλβέρτη τὸν εἶδε γενόμενον ἄφαντον ἐν τῷ σταθμῷ. Μετέβηκεν εἰς Παρισίους πρὸς ἀναζητηθῆν ἐνός ἐπιστήμονος, τοῦ ἰατροῦ Φαρζά, ὅπως τὸν συμβουλευθῆ, τὸν καθικετεύσῃ... Ἡ δὲ νεάνις ἵστατο ἀκίνητος ἐκπληκτος δι' ὅτι ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ ἐν στιγμῇ ἀκουσίου παραφοράς καὶ ὄμως ἐπαναλαμβάνουσα κατὰ νοῦν τὰς ὀδηγίας, ἃς ἔδωκεν αὐτῇ ὁ Ροβέρτος. Ἐντὸς δὲ τοῦ ἐν Ἄδων μικροῦ οἰκίσκου παρὰ τὸν ναύ, ἐβλεπεν, ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει ἤδη ὠχρότατον ἐπὶ τῆς μικρᾶς του κλίνης τὸ ἀσθενοῦν κοράσιον, ὅπερ εἶδεν ἄλλοτε παρὰ τὴν Ἀκτὴν τῆς Χάριτος καὶ τὸ ὁποῖον ἔμελλε τώρα καὶ αὐτὴ ἐπίσης νὰ προσπίσῃ πάσῃ δυνάμει κατὰ τοῦ θανάτου.

II'.

Εἰς τὸν θάλαμον ὃν εἶχε παραχωρήσει ἡ κυρία Ἐρβλαί εἰς τὸν ταγματάρχη, θάλαμον κείμενον πλησιέστατα τοῦ τῆς Γιλβέρτης καὶ ἀπερίττως διεσκευασμένον, δύο εἰκόνας λιθογραφικαὶ περισταῖσαι σκηνᾶς τοῦ μυθιστορηματος τοῦ Δὸν Κισσώτ, ἀνητημέναι εἰς τὸν τοῖχον, ἐφείλχον προ πάντων τὴν προσοχὴν τοῦ Βερδιέ. Αἰετοί τε δὲ, ἀκατανοήτως, ὁσᾶκις ἐπείσταν εἰς τὸν θάλαμόν του τὴν ἐσπέραν, ἢ ὁσᾶκις ἐξυγιέρετο τὴν πρῶτα ἀἰδῶ ἐκείναι εἰκόνας τὸν ἐσαγγήνευον, ὡς διὰ μέσου τοῦ φάσματος τοῦ ἰσχυροῦ ἥρωος τοῦ μυθιστορηματος νὰ διέβλεπε μυστικῶς περιπετείας τῆς ἰδικῆς του ζωῆς.

Ἀκριβῶς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὡμοίαζε μὲ τὸν ἀτυχῆ ἱππότην τὸν ἐπιτιθέμενον κατὰ

τῶν ἀνεμομύλων. Τί κωμῳδία ἦτο ἡ ἐκλογὴ ἐκείνη! τί θλίβετ' ἀπραγματικῶς κωμῳδία!.. Καὶ ὅταν ἐσυλλογίζετο τὰς ἀγαρείαις, αἷτινες τὸν ἀνέμενον ἀκόμη!.. Τρεῖς ἐβδομάδας ἀκόμη ζωῆς ὑποψήφιου, τρεῖς ἐβδομάδας ἀγορεύσεων, συζητήσεων, δηγηγυριων, πυρετοῦ καὶ πληξείας! Ἄ! τοὺς μώλωπας τοῦ Δὸν Κισσώτ, τὰς ὀπὰς καὶ τοὺς ὕβους τῆς παιδείας, τοῦ πανοπλίας θὰ τοὺς παρεδέχετο καὶ θὰ τοὺς προετίμα μετὰ χάρᾶς ὁ Βερδιέ, φρονῶν ὅτι ὁ ταλαίπωρος ἱππότης εἶχε ἐκλέξει τὴν ἀγαθὴν μερίδα, ἀφ' ἑνὸς ἐμάχετο πρὸς λέοντας καὶ ὄχι πρὸς ἀήδη ἐντομα ἢ πρὸς ὄρειδια ὡς τὸν Ἐρξελιν τοῦ Μελέν.

Ὁ ταγματάρχης ἐν τούτῳ ἐτίθη ἐπὶ τὸ ἔργον, ἄφρον δὲ νὰ τὸν διευθύνωσι, νὰ τὸν ἄγωσι καὶ νὰ τὸν φέρωσι, ὡς ἤθελον. Τὸ πρόγραμμά του κολληθὲν εἰς τοὺς τοίχους τοῦ Δακμαρὶ καὶ τοῦ Σαλλύ τὸ ἔβλεπε πανταχοῦ ὅτε ἐξήρχετο, τὸ ἔβλεπεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς τὰ δένδρα τοῦ δάσους, ἐν τῇ ὁδοῦ τοῦ Βαρβιζών. Οἱ κορμοὶ τῶν δρυῶν μετεβάλλοντο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκλογικῆς ἐκείνης περιόδου εἰς στήλας πρὸς τοιχοκόλλησιν ὡς καὶ αὐτὴ ἡ φύσις νὰ συνεμερίζετο τὴν φιλοδοξίαν τῶν ἀνθρώπων. Τὸ εἰδυλίον δὲ ἀνεμιγνύετο μὲ τὴν πολιτικὴν καὶ ἠμοῦ μὲ τὰ πράσινα φύλλα τῶν δένδρων ὁ ἀνεμὸς ἐσκόρπιζεν εἰς τὰς ὁδοὺς φύλλα λευκά, δελτία φέροντα τυπωμένον τὸ ὄνομα τῶν ὑποψηφίων.

Ὁ Ζαβουγιέ ἤδη συνεταράσσετο καὶ ἐνήργει ὅσον καὶ ὁ Γκαρούς. Ἐπετίθειτο μὲ τὸν ζῆλον νεοφωτιστοῦ καὶ τὴν ζέσιν αὐτομάτου κατὰ τοῦ συστήματος, ὅπερ εἶχε πρότερον ἐπὶ δεκατέσσαρα ἔτη ἐξυπηρητήσει καὶ ἐπέριπτε κατὰ τῶν πρώην φίλων του τὰ φορτία τῶν κοινοτοπιῶν, ἅτινα εἶχε συλλέξει ἄλλοτε κατὰ τῶν ἱησοῦιτῶν. Ἀφ' οὗ καταπολέμησε τοὺς μέλανας ἱησοῦιτας, κατεπολέμησε νῦν τοὺς ἐρυθροὺς ἱησοῦιτας. Ἄυτό ἦτο τὸ θέμα του. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν ἀρνησιν τοῦ μαρκησίου δὲ Μομβρέν, τὸ συντηρητικὸν κόμμα δὲν εἶχεν ἴδιον ὑποψήφιον, ὁ Ζαβουγιέ, ὅστις ἄλλοτε εἶχεν ἀντιπροσωπεύσει τὸ δημοκρατικὸν κόμμα, ἐγαυρία τῶρα παρουσιαζόμενος ὡς ὑποψήφιος τοῦ κόμματος τῶν ἀντιθέτων, τῶν βασιλοφρόνων, τῶν ὄρλεανιστῶν, τῶν βοναπαριστῶν, οἰωνοῦ ποτε, ἤρκει νὰ καταβάλλῃ τὸν ὑποψήφιον τῆς κυρίας Ἐρβλαί καὶ τὸν Γκαρούς μετ' αὐτοῦ.

Ὁ γονδρὸς αὐτοῦ Ζαβουγιέ εἶχεν ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Τοῦ εἶχεν ἀραιώσει τὴν αἰγίδα ἡ Ἐρρικέττα Ἐρβλαί, ἀλλ' αὐτὸς ἐστρατηλοῦγει μετὰ τῶν ἐκλογέων, οἷτινες θὰ ἐφήριζον ὑπὲρ τοῦ κ. δὲ Μομβρέν καὶ ὄλων τῶν δυσηρεστημένων, οἷτινες συνεκιντροῦντο περὶ αὐτόν.

— Ὁ κ. δὲ Μομβρέν, ἔλεγεν ὁ Γκενὸ ἐμμανῆς κατὰ τοῦ Ζαβουγιέ, θὰ ἦτο ὀλιγώτερον

ἐπιφοβὸς. Ὑπάρχουν πολλοὶ δημοκρατικοί, οἷτινες θὰ ψηφίσουν ὑπὲρ τοῦ Ζαβουγιέ... χωρὶς νὰ γνωρίσουν ὅτι τὰ ἐγύρισε, διότι ἐψήφισαν ἤδη ὑπὲρ αὐτοῦ ἄλλοτε... Τέτοιοι εἶνε οἱ ἐκλογεῖς!.. Ὑπακούουν εἰς τὴν ἐξιν ὡσὰν τὰ ζῶα!..

— Ψηφοφορία κατὰ νομοῦς!.. ψηφοφορία κατὰ νομοῦς! ἔπανελάμβανε τότε ὁ κ. Καπποῦ. Ἡ σωτηρία ἐγκτεται εἰς τὴν κατὰ νομοῦς ψηφοφορίαν!

Ἄλλ' ὁ Γκενὸ ὑψῶν τοὺς ὄμους·

— Ὅτ' ἂν ἐρχονται τότε οἱ κατάλογοι ἐτοιμοὶ ἀπὸ τοὺς Παρισίους ἢ ἀλλασθῆναι μὲ τοὺς βουλευτὰς φτιασμένους ἐκ τῶν προτέρων!

— Τότε λοιπὸν τί νὰ κάμῃς; ἠρώτα ξηρῶς ὁ μικρόσωμος συμβολαιογράφος.

Ὁ δὲ κτηνίατρος ἐξωθούμενος εἰς τὰ ἔσχατα, ἀπήντα:

— Τί νὰ κάμῃς; τί νὰ κάμῃς; Νὰ καταβάλλωμεν τὴν ἀντίδρασιν. Ἀδιάφορον πῶς!..

Καὶ ἐπανελάμβανε ἐνίοτε μετὰ λυπηροῦ στεναγμοῦ·

— Ἄχ! ἐὰν εἶχομεν ἀπέναντί μας ὡς ἀντίπαλον τὸν κ. δὲ Μομβρέν!.. Ὅτ' τὸν ἐλιανίζαμεν!

Καὶ ἐλυπεῖτο διότι δὲν παρουσιάζετο εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ κ. δὲ Μομβρέν, ὅστις θὰ ἦτο ἀσφαλὲς ὄμμα, ὑπολογίζων δὲ τὴν πιθανὴν ἐκβασιν τῆς μελλούσης πάλης, ἐζήταζεν ἂν ὁ Βερδιέ ἦτο ἀρκετὰ ἰσχυρὸς, ἀρκετὰ δημοτικὸς, ὥστε νὰ καταβάλλῃ τὸν Γκαρούς ἀφ' ἐνός καὶ τὸν Ζαβουγιέ ἀφ' ἑτέρου.

— Ὁ Γκαρούς εἶνε ἱκανὸς νὰ λάβῃ πέντε ἢ ἐξ χιλιάδας ψήφων. Ὁ Ζαβουγιέ ἄλλους τόσοις... Ὁ Βερδιέ ὀκτὼ χιλιάδας. Εἰς τὴν ἐπαναληπτικὴν δὲ ἐκλογὴν, ἂν οἱ ψηφοφόροι τοῦ Ζαβουγιέ ἐνωθοῦν μὲ τὸν Γκαρούς ἀπὸ πείσμα, διὰ νὰ μᾶς δυσχεράσῃ... τότε, παῖ δουλειά του ὁ ταγματάρχης!.. Καὶ θὰ τὴν πάθωμεν καὶ ἡμεῖς καλὴ τότε!.. Ἄ!.. ἦτο πολὺ προτιμότερον δι' ἡμᾶς νὰ ἦτο ὁ μαρκήσιος παρὰ ὁ Ζαβουγιέ!

Ὁ Βερδιέ ἐμάντευσε ἐκ τῶν ἐπιφυλάξεων τοῦ Καπποῦ καὶ ἐκ τῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς τοῦ κτηνίατρος ὅτι δὲν εἶχον πεποιθῆσιν εἰς τὴν δριστικὴν ἐπιτυχίαν. Ὁ ἐπὶ τοῦ Γκενὸς: «Ἀποφασίσατε! μετριάσατε τὰ φρονήματά σας!» τὸν ἐστενογράφη, μῖα δὲ τῶν ἡμερῶν ἀπήντησεν ὅτι τέλος πάντων δὲν ἦτο ἐκ τῶν μετριοπαθῶν ἐκείνων, οἷτινες διὰ νὰ ἐπιτύχωσιν ὀλίγας περισσοτέρας ψήφους ὑπερβαίνουσι τὴν γνώμη των καὶ εἰσὶ τολμηρότεροι εἰς τὰς ὑποσχέσεις των ἢ αὐτοὶ οἱ ριζοσπάσται. Ὁ Γκενὸ ἀπήντησε τότε εὐγενῶς:

— Τόσον τὸ χειρότερον!

Καθήμενος πρὸ τῶν λιθογραφικῶν εἰκόνων ὁ

ταγματάρχης ἐσκέπτετο, παρατηρῶν ἐπὶ τοῦ σημειωματαρίου του τὸν κατάλογον τῶν μελλουσῶν πολιτικῶν δηγηγυριων, ἐγγεγραμμένον ἐκεῖ ὡς πρόγραμμα δεκαπενταετοῦ μαθητοῦ. Ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἐξαντληθῆ ὁ κατάλογος ἐκεῖνος, ὅτι εἶχε τελειώσει, διότι ἀρκετὸν διάστημα παρήλθεν ἀφ' οὗτο ὁ ὑποψήφιος περιεπλανήτο εἰς ὅλην τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν καὶ ἐσύρετο δὲ μὲν πρὸ τῶν χωρικῶν τοῦ Σαλλύ, ὅτε δὲ πρὸ τῶν ἐργατῶν τοῦ Μελέν. Ἄλλ' ὄχι! ἦτο ἀπέραντος, συνεχῆς, ἀτελειότητος ὁ κατάλογος καὶ ἐφαίνετο ἀνευρούμενος καθ' ἐκάστην ἀνευ ἐλπίδος τέρματος. Ἄχ! πόσας μωρολογίας εἶχεν ἀκούσει καὶ εἶχεν ἀναγκασθῆ νὰ εἶπῃ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐπεβιάσθη ἐν τῷ σταθμῷ τῆς Λυῶν εἰς τὴν ἀμαξοστοιχίαν τοῦ Μελέν ἠμοῦ μὲ τὴν Γιλβέρτην!..

Ὁ ταγματάρχης ἠρίθμει ἐπὶ τῶν δακτύλων του. Εἶκοσι ἡμέραι! Εἶχον παρέλθει εἶκοσι ἡμέραι, ἀφ' οὗτο ἐδέχθη τὴν φιλοξενίαν τῆς κυρίας Ἐρβλαί καὶ προέβλεπε τὴν ὑποψηφιότητά του πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Σαρβέ. Εἶκοσι ἡμέραι κόπων καὶ ἰσάριθμοι περίπου νύκτες ἀγρυπνίας!.. Καὶ ἠμοῦ δὲν Κισσώτ! Τὸν παρητήρει εἰς τὴν κρεμαμένην εἰς τὸν τοῖχον εἰκόνα, κωμικὸν καὶ ἐξαίσιον ἄμα, ἐκστρατεύοντα πρὸς κατάρκτησιν τοῦ ὄνειρου του. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἶχε κῆποιον ἀφωσιωμένον σιμά του ὁ γηραιὸς ἱππότης εἶχε τὸν Σάγγchon!

Ὁ Βερδιέ ὄμως ἠσθάνετο περὶ αὐτοῦ τὸ κενόν. Ἠῤῥανεν ἐν ἑαυτῷ ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸν ἐξέλειξαν ὡς ὄργανον· τὸ τοιοῦτο δὲ τὸν ἐθλίβεν. Ὁ Καπποῦ προβλέπων ἐνδεχομένην ἀποτυχίαν καθίστατο πικρόχολος, ὁ Γκενὸ δυστροπος. Ὁ Σαρβέ ἐφαίνετο ψυχρός. Ὁ νεὸς Δουκᾶς ἄφρινεν ἐνίοτε νὰ διαγράφηται ἐπὶ τῶν λεπτῶν χειλέων του μειδιᾶμα χλευαστικόν. Μόνη ἡ κυρία Ἐρβλαί ἐδείκνυεν ἀκόμη πρὸς τὸν Βερδιέ πολλὴν συμπάθειαν. Ἠγάπα πολὺ τὴν Γιλβέρτην.

— Ἄς εἶνε! ἐσκέπτετο ὁ ταγματάρχης παρατηρῶν τὸ ἡμερολόγιον τοῦ σημειωματαρίου του... Ἐχομεν 20 Ἰουλίου... Κυριακή... Ἡ ἐκλογὴ θὰ γείνη τὴν 3 Αὐγούστου... Δύο ἐβδομάδες!.. Μένει ἀκόμη μακρὸν διάστημα!

Καὶ ἐσυλλογίζετο ἂν θὰ ἔχῃ τὴν ὑπομονὴν νὰ ὑποστῆ καὶ τὰς τελευταίας πικρίας. Παρητήρει εἰς τὸ ἡμερολόγιον τὰς λέξεις ταύτας, τὰς σημειούμενας εἰς τὴν ἡμερομηνίαν τῆς 3 Αὐγούστου: Κυριακή... τοῦ Ἁγίου Σεβράνου καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι θὰ ἦτο ἐν τούτοις πολὺ περιέργων ἂν τὴν ἐσπέραν τῆς Κυριακῆς ἐκείνης ἤθελε κατακλιθῆ βουλευτῆς ἐπιτυχῶν!.. Βουλευτῆς!.. Τὴν ἐπαύριον ὅτ' εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέσῃ τὰς μεταρρυθμιστικὰς ἰδέας του, νὰ ἡμιλήσῃ γεγωνεῖ τῇ φωνῇ εἰς ἐμῆγυ-

ριν, ένθα και κί ελάχιστα λέξεις άκούονται και σημειούνται από τό άκροατήριον, όπερ άπαρτίζεται έξ όλοκλήρου του έθνους. Και εσκάπει να έκφράση εκεί τινας άληθείας έντίμους και φιλοπάτριδας. Θά τον ήκουον άρά γε;

Βουλευτής!.. Δεκαπέντε ήμέραι άκόμη δύο εβδομάδες άκόμη άηδιών, συζητήσεων έλεινών, ψηφοθηρίας, κατακαλιών, συναλλαγών. 'Ο Δόν Κισσώτ, από τής εικόνας του, κρατών τό δόρυ εις τήν χείρα φείνετο ρίπτων έπ' αυτού βλέμμα πλήρες βαθέος οίκτου.

Ναί! 'Ητο πολύ μακρόν τό δεκαπενθήμερον αυτό μαρτύριον!

'Ο Βερδιέ εξακολούθει να κρατή εις χείρας του τό σημειωματάριον, άδικόπως άναγνώσκων τήν ήμερομηνίαν εκείνην τής 3 Αύγουστου, ότε έκρούσθη ή θύρα του θαλάμου ήρέμα. 'Ο ταγματάρχης δέν ήκουσεν' έδέησε να κρουσθή ισχυρότερον διά να είπη: «'Εμπρός!»

Τότε έστράφη και είδε τον Καπποά χαιρετίζοντα μετά βαθείας ύποκλίσεως, όπισθεν δε του συμβολαιογράφου τον Γκενώ άνυψούντα τήν χονδράν κεφαλήν του και έπιδεικνύντα τά εύρέα στέρνα του. 'Ο κτηνίατρος είχε τήν όψιν πολύ έρυθράν, ως να έπασχεν από συμφορησιν.

Χωρίς να γνώσκη τήν αίτίαν ό Βερδιέ προσηθάνη όρμεμφύτως δυστύχημά τι. 'Ο Καπποά προχωρών προς αυτόν, έρπων σχεδόν, μετά προσοχής, τον ήρώτησε μετά τινος άνησιχίας, αν ήδύνατο να συνομιλήσωσιν «έν άνέσει» εις τον θάλαμον εκείνον.

— Να συνομιλήσωμεν έν άνέσει;

— Ναί, ή κυρία 'Ερβλαί μάς είπεν ότι ήσθε έδω· αλλά μήπως μάς άκούουν εκ του παρακειμένου δωματίου;

— Αί, είπεν ό Βερδιέ προσπαθών να μειδιάση, τί έχετε λοιπόν να μου είπητε; Ήνε πολύ σοβαρόν;

— Παρά πολύ σοβαρόν! άπήντησεν ό Γκενώ.

'Ο ταγματάρχης προσεκάλεσε τούς δύο άνδρας να καθήσωσιν. 'Εκλεισε τήν θύραν, έβελαιώθη ότι κανείς δέν εύρίσκετο εις τον παρακειμενον θάλαμον και είπεν:

— 'Ας άκούσωμεν λοιπόν! Τί τρέχει; ...

'Ο Καπποά, όστις φείνετο ότι έμελλε να λάβη τον λόγον, ήτο όπισθον τεθορυβημένος. Παρετήρει άνωθεν των όμματουάλων του τον Γκενώ καθήμενον με τήν πρόχουςαν γαστέρα του επί εδρας. 'Ο Βερδιέ άνέμενε, στριγγίζων τούς άγκωνας επί τής τραπέζης άντικρύ του συμβολαιογράφου και του κτηνίατρος και τό βλέμμα του περιεπλανάτο από του ένός εις τον άλλον άνησύχως.

'Ο Καπποά έβηχεν, άφήρει τας διόπτρας

του, τας εκθάριζε με τό άκρον του χειροκτίου του. 'Ο Καπποά είχε τό ήθος άρκετά πεφοβισμένον. Προφανώς δέν έτόλμα να όμιλήση. Διά ν' άρχιση, έδέησε να είπη αύτω ή ταγματάρχης έν αέμπεδος, *Λοιπόν!»* και να τον ώθήση διά του γόνατος ύπό τήν τράπεζαν ό Γκενώ, ούτινος τό βλέμμα φάνη επί πλέον λέγον:

— «'Εμπρός!... Είμαι κ' έγώ να σε βοηθήσω!»

— Φίλτατε ταγματάρχα, ήρξατο λέγων ό Καπποά προσπαθών να καταστήση τήν φωνήν του εύσταθή, είσθε άνήρ, δέν έχει ούτω;

'Ο Βερδιέ τον έβλεπε κατά πρόσωπον έκπληκτος.

— Γινώσκετε ότι είμεθα φίλοι σας... φίλοι σας πολιτικοί· τό συμφέρον σας είναι και ιδιόν μας συμφέρον, ή τιμή σας είναι και ιδική μας τιμή... ή ύπόληψις μας είναι...

— Εις τό συμπέρασμα, Καπποά! είπεν ό Γκενώ, βλέπων ότι ό συμβολαιογράφος άναζητών τας φράσεις περιεπλέκετο.

— Εις τό συμπέρασμα, βέβαια! επανέλαθεν ό Βερδιέ, όστις ώχρία ήδη προαισθανόμενος νείαν τινά κακοήθειαν, και άκουσίως άναλογιζόμενος τον *Έργχελιν*. Τί συμβαίνει πάλιν;

— Συμβαίνει... συμβαίνει... είπεν ό Καπποά, δέν είναι όμως εύκολον να τό είπη τις, συμβαίνει...

Οί πονηροί όφθαλμοί του μικροσώμου συμβολαιογράφου, αστράπτοντες έν τω μέσω τής μελαγχρινής μορφής του ήτένιζον τά χονδρά και σκαιώς βλέποντα όμματα του Γκενώ, ως να έπεκαλούντο τήν συνδρομήν του κτηνίατρος. Είτα διά λαθραίου κινήματος τό βλέμμα του μετεφέρτετο έμφρόνως από του Βερδιέ εις τό παράθυρον, ως να έφροβείτο ό Καπποά μήπως ό ταγματάρχης ανοίξη τό κεκλεισμένον εκείνο παράθυρον και ρίψη αυτόν άπ' εκεί κάτω, ότε θά ήκουε τί ήλθον να του είπωσιν.

— Άκούσατε, είπε με τήν βαρείαν φωνήν του ό Γκενώ, φοβούμενος μήπως ό συμβολαιογράφος δέν τά εκταφέρη καλά, αυτό τό όπισθον ήλθομεν να σας άνακοινώσωμεν, ταγματάρχα, είναι άρκετά δυσάρεστον· άλλ' όλα πρέπει να τά περιμένη τις εις τήν βίον... 'Εγένοντο περί ύμών μερικά φλυαρία...

— Η λέξις φάνη εις τον Βερδιέ χειρότερον παρά χυδαία, φάνη άπείσιος. 'Εμάντευν ότι έκρύπτετο όπισθεν αύτης συκοφαντία τις, επίνοικα φύλην.

'Ο χρότατος άπήντησε ψυχρως:

— Τι είναι; Λέγετε.

— Είμεθα σύμφωνα, είπεν ό κτηνίατρος προσποιούμενος φιλικήν παρησιάν. Δέν θά δυσαρεστηθήτε:

— 'Οχι.

— Ούτε ό κ. Καπποά ούτ' έγώ πιστεύομεν λέξιν άπ' όσα διαδίδονται.

— Ένοεϊται, είπε διακόπτων ό Καπποά.

— 'Ερχόμεθα άπλως να σας επαναλάβωμεν ό,τι ήκούσαμεν.

— Σας εύχαριστώ, είπεν ό Βερδιέ, εις όν αί τόσαι εκείνοι επιφυλάξεις ενέπνεον άηδιαν.

— Η τιμή σας είναι τιμή ιδική μας...

— Η ύπόληψις σας είναι ιδική μας ύπόληψις...

— Τό είπατε ήδη αυτό, κύριοι!... σας παρακληώ! είπέτε μοι λοιπόν τί επεπρόσησαν να διαδώσουν;...

— Λοιπόν, είπεν ό Γκενώ άποτόμως, πολλά λέγουν... πολλά φλυαρούν περί τής άνεψιάς σας... να!

— Περί τής άνεψιάς μου; Τής Γιλβέρτης; 'Ο ταγματάρχης έστη προς στιγμήν ένείος, ως να μη άντελαμβάνετο. Περί τής άνεψιάς του; Και τί κοινόν ύπήρχε μεταξύ τής άνεψιάς του και των δύο εκείνων, εκεί εύρισκομένων άνδρών; Με ποιον δικαιομα ό Γκενώ του ώμίλει περί τής άνεψιάς του; «Πολλά λέγουν!..»

Ποιοι άθλιοι έτόλμησαν ν' άναμιξώσιν εις τας περι τής ύποψηφιότητος του συζητήσεις τό όνομα, τήν ύπόληψιν ίσως τής Γιλβέρτης;

'Επί στιγμήν επήλθεν αύτω ή ιδέα να έγερθη, ν' αποπέμψη διά μιας λέξεως τον Καπποά και τον σύντροφόν του και να διακόψη εις τό σημείον εκείνο τήν συνδιάλεξιν, μη θέλων να επιτρέψη να του όμιλήσωσι και περί τής νεανιδος. «Α, δόν Κισσώτ! δόν Κισσώτ!.. 'Ο ισχνός ιππότης εξακολούθει να τον παρατηρή από του παισίου του.

'Επειτα έν τάχει έσκέφη ό Βερδιέ ότι προτιμότερον ήτο επί τέλους να μάθη τά πάντα και ότι οι δύο εκείνοι άνδρες πιθανώς—τις οϊδεν;

— 'Ησαν άφωσιωμένοι εις αυτόν. Τότε τούς ήρώτησεν. 'Ηρώτησε με τά χείλη φρικιώντα και τήν καρδιάν σποδρως πάλλουσαν. Λοιπόν *εφλυάρουν* αϊ; 'Ας άκούσωμεν τί έλεγον αι κακαί γλώσσαι του τόπου περί τής αγαθής νεανιδος, ήν αυτός είχεν άνακρέψει, περί τής Γιλβέρτης ήτις ήτο έντιμος ως αυτός, εύθειά τον χαρακτήρα ως αυτός!

'Εφλυάρουν; Και τί έλεγον;

Και αυτός ό Γκενώ φείνετο άμηνανών περί τον άκριβή όρισμόν... 'Ο Καπποά τήν φοράν αύτην παρεισήγαγεν επιτηδείως τό όνομα του κ. δε Μομβρέν εις τήν συνδιάλεξιν.

— 'Ο κ. δε Μομβρέν; ήρώτησεν ό Βερδιέ.

— Μάλιστα! ό κόμης, εννοείται, όχι ό μαρκήσιος! 'Ο νέος κόμης.

— Λοιπόν; ήρώτησε και αυθις ό Βερδιέ, όστις ήσθάνετο τό αίμα άνερχόμενον εις τήν κεφαλήν του.

— Λοιπόν...—και ό Καπποά έβλεπε τον Γκενώ και τας στιβαράς χείρας του κτηνίατρος, ως να ήθελε να βεβαιωθή ότι θ' άνεχαίτιζον αυται άϊφνιδίον τι όργίλον κίνημα του ταγματάρχου—βεβαιούσιν ότι χάρις εις τήν επέμβασιν τής δεσποινιδος Βερδιέ...

— Χάρις εις τήν επέμβασιν τής δεσποινιδος Βερδιέ;... επανέλαθεν ό στρατιωτικός, ως παιδίον συλλαβίζον φράσιν άκατάληπτον δι' αυτό.

— Ναί, χάρις εις αύτην τήν επέμβασιν ό μαρκήσιος δε Μομβρέν, όστις επρόκειτο ν' άντιταχθή κατ' ύμών, ως καλως γινώσκετε...

— Μάλιστα... κατ' αρχάς...

— Λοιπόν, χάρις εις τήν άνεψιά σας ό μαρκήσιος συγκατένευσε ν' αποσύρη τήν ύποψηφιότητά του!

Και ό Καπποά προσήλωσε τό βλέμμα άνωθεν των διαπτρών του διά να βεβαιωθή περί του αποτελέσματος του κεραυνού εκείνου.

'Αλλ' ό κεραυνός ούδέν παρήγαγεν αποτέλεσμα. 'Ο Βερδιέ έμενεν ένείος, άναζητών ν' άνεύρη νόημα τι εις αυτό, τό όπισθον του έλεγον, άναλογιζόμενος κατά πόσον ή Γιλβέρτη ήδύνατο να έχη επιρροήν τινε οϊανδήποτε επί του μαρκησιου. Και ενόμιζεν ότι οι άνδρες εκείνοι, οι καθημενοι ένωπιόν του ήσαν νευρόσπαστα ή παράρρονες.

— Η επέμβασις τής Γιλβέρτης;.. Πώς ή επέμβασις τής Γιλβέρτης;.. Τι σημαίνει τούτο; 'Η άνεψιά μου ούδέν καν γνωρίζει τον μαρκήσιον.

— Βεβαίως όχι, άπήντησεν ό Καπποά δριστικώς ένθαρρυνθείς, αλλά γνωρίζει τον κόμητα.

— Τον κόμητα;

— Τον κ. Ροβέρτον δε Μομβρέν, είπεν ή βαρεία φωνή του Γκενώ.. Τέλος πάντων τον νέον Μομβρέν!.. Οι νέοι μεταξύ των συμφιλιούνται!

Και τας τελευταίας ταύτας λέξεις επρόφερε μετά τινος γέλωτος ό κτηνίατρος· ήτο γέλως βάνυσσος, περιέχων ύπαινιγμόν χυδαίως ειρωνικόν, όστις παρήγαγεν επί του Βερδιέ αποτέλεσμα άλλόκοτον, τον δυσηρέστησε, τον ήνώχλησεν, εξαήγειρε τήν προσοχήν του διά μιας.

(Έπεται συνέχεια).

Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΟΧΥΡΩΜΑΤΟΣ

Φίλος μου άξιωματικός, άποθανών πρό τινων ετών έν 'Ελλάδι εκ τυφοειδοϋς πυρετου, μου άφηγήθη μίαν ήμέραν τήν πρώτην συμπλοκήν εις τήν όποιαν παρευρήθη ή διήγησις του μου είχε προξενήσει τόσην έντύπωσιν, ώτε εύθυς άμα έλαβα τον προς τούτο καιρόν τήν έγγραφά εκ μνήμης. 'Ιδού αυτη.

«Ἐφθάσα εἰς τὴν ἔδραν τοῦ συντάγματός μου τὴν 4ην Σεπτεμβρίου τὸ ἑσπέρας. Τὸν συνταγματάρχη μου εὗρον εἰς τὴν σκηνὴν του. Κατὰ πρῶτον μὲ ὑπεδέχθη ὡπασὸν ἀποτόμως, ἀλλ' ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν συστατικὴν τοῦ στρατηγού Β., ἠλλάξεν ὕψος καὶ μοῦ ἀπέτεινε ὀλίγας εὖμενεις λέξεις.

Μὲ ἐπαρουσίασε δὲ καὶ εἰς τὸν λοχαγὸν μου, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπέστρεφεν ἐκ κατοπτεύσεως.

Ὁ λοχαγὸς αὐτός, τὸν ὅποιον μῶλις ἐπρόφθασα νὰ γνωρίσω, ἦτο ὑψηλοῦ ἀναστήματος, μαυρειδερός, εἶχε δὲ τι τὸ τραχὺ καὶ ἀποκρουστικὸν ἢ ἔκφρασίς του. Καταταχθεὶς ὡς στρατιώτης ἀπέκτητε τὸν βαθμὸν καὶ τὸ παράσημόν του εἰς τὸ πεδίου τῆς μάχης. Εἶχε φωνὴν ψιλὴν καὶ βραγγυῆν, ἡ ὅποια ἀπετέλει ἀντίθεσιν παραδόξον μὲ τὸ μέγα ἀνάστημά του. Ἐμαθα κατόπιν ὅτι τὴν φωνὴν ἐκείνην ἐχρεώσεται εἰς σφαῖραν, ἡ ὅποια τοῦ διεπέρασε τὸν θώρακα μετὰ τὴν μάχην τῆς Ίένας.

«Ὅτε ἤκουσε ὅτι ἠγγόμην ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Fontenebleau, ἐκάμην ἐνα μορφασμὸν καὶ μοῦ εἶπε: «Ὁ ὑπολοχαγὸς μου ἐφρονεῖθι χθὲς... Ἐκατάλαβα ὅτι ἤθελε νὰ εἴπῃ: «Σὺ θὰ μοῦ τὸν ἀναπληρώσῃς, καὶ δὲν μοῦ φαίνεσαι ἱκανὸς διὰ τοῦτο.» Μοῦ ἤλθεν εἰς τὸ στόμα ἀπόκρισις ὀλίγον ἐγγικτική, ἀλλ' ἐκρατήθην.

Ἡ σελήνη ἐν τούτοις ἐφάνη ἀνατείλασα ὀπισθεν τοῦ ὄχυρώματος τοῦ Σεβερίνου. Τὸ ὄχυρωμα ἦτο εἰς ἀπόστασιν δύο βολῶν κανονίου ἀπὸ τὰς σκηνάς μας. Ἦτο μεγάλη ἡ σελήνη καὶ κόκκινη, καθὼς συνήθως εἶναι ὅτε ἀνατέλλει, ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἐφαίνετο πολὺ μεγαλειτέρη τοῦ συνήθους. Ἐπὶ μίαν στιγμήν αἱ γραμμὴ τοῦ ὄχυρώματος διεγράφησαν μαῦραι ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ δίσκου τῆς σελήνης. Ἐφαίνετο ὡς ὁ κῶνος ἠραιστείου εἰς στιγμήν ἐκρήξεως.

Εἰς παλαιὸς στρατιώτης πλησίον μου παρετήρησε τὸ χρῶμα τῆς σελήνης: «Κατακόκκινη εἶναι ἀπόψε, εἶπε. Σημεῖον ὅτι θὰ ἰδρώσωμεν αἶμα διὰ νὰ τὸ κυριεύσωμεν αὐτὸ τὸ διαβολοὺ ὄχυρωμα.» Ἦμην πάντοτε προληπτικός, καὶ ὁ οἰωνὸς αὐτός, κατ' ἐκείνην ἰδίως τὴν ὥραν, μοῦ ἐπροξένησε κακὴν ἐντύπωσιν. Ἐπλάγιασα, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ κοιμηθῶ. Ἐσηκώθην καὶ ἐπεριπάτησα ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν, περὰ τῶν τὴν ἀτελεύτητον σειρὰν τῶν φώτων εἰς τὰ ὑψώματα πέραν τοῦ χωρίου τοῦ Σεβερίνου.

«Ὅτε ἐνόμισα ὅτι ὁ ψυχρὸς ἀήρ τῆς νυκτός μοῦ ἰδρώσειεν ἀρκούντως τὸ αἶμα, ἐπανήλθα πλησίον τῆς πυρᾶς. Ἐσκεπάζθην καλὰ μὲ τὸν μανδύον μου καὶ ἐκλείσα τούς ὀφθαλμούς, ἐλπίζων ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἀνοιξω προτοῦ φέγῃ. Ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο. Αἱ σκέψεις μου ἀνε-

πειθῆτως ἐτρέποντο ἐπὶ τὸ πενθιμώτερον. Ἀνελογιζομένη ὅτι μετὰ τῶν ἑκατὸν χιλιάδων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐκάλυπτον τὴν πεδιάδα ἐκείνην, δὲν εἶχον οὔτε ἓνα φίλον. Μοῦ ἤρχοντο εἰς τὸν νοῦν ὅσα ἤκουσα λεγόμενα περὶ τῶν χειρουργικῶν ἐγχειρίσεων εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης. Ἡ καρδία μου ἐπαλλε ὀρηκτικά. Μηχανικῶς διεθέτα ἐν εἶδει θώρακος τὸ μανδύλιον καὶ τὸ χροστοφυλάκιον ἐπὶ τοῦ στῆθός μου. Ἦμην κατάκοπος, ἀπειναρούμενη ἀνά πᾶσαν στιγμήν, ἀλλ' ἀνά πᾶσαν στιγμήν νέα τις σκέψις ἀπαίσιας μὲ ἐξύπνα διὰ μίαν.

Ἐπὶ τέλους ἡ κούρασις ὑπερίσχυσε καὶ ἐκοιμώμην βαθύως ὅτε ἐσήμανε τὸ ἐγεγέρθιον. Παρετάχθημην εἰς γραμμὴν, ἐπειτα τὰ ὄπλα ἐτοποθετήθησαν εἰς πυραμίδας, καὶ τὰ πάντα ἐφαίνοντο προαναγγέλλοντα ὅτι ἡ ἡμέρα θὰ διέλθῃ ἐν ἡσυχίᾳ.

Περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἦλθε δρομαῖος εἰς ὑπασπιστὴς φέρων διαταγὰς. Ἀμέσως ἐλάβομεν τὰ ὄπλα. Οἱ ἀκροβολισταὶ μας διεσπάρησαν εἰς τὴν πεδιάδα. Τοὺς ἤκολούθησαμεν βραδέως καὶ μετὰ εἴκοσι λεπτὰ εἶδομεν μακρόθεν τὰς Ῥωσικὰς ἐμπροσθοφυλάκας ἀποσυρομένας καὶ εἰσερχομένας εἰς τὸ ὄχυρωμα.

Μία πυροβολαρχία ἦλθε καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὰ δεξιὰ μας, μία ἄλλη εἰς τὰ ἀριστερά, ἀλλὰ καὶ αἱ δύο πολὺ πλησιέστερα εἰς τὸ ὄχυρωμα ἀπὸ ἡμᾶς. Ἦρχισαν καὶ αἱ δύο ζωηρὸν κανονοβολισμὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὁ ὅποιος ἀνταπεκρίθη ἐπίσης ζωηρῶς, ἐντὸς ὀλίγου δὲ νέφη καπνοῦ ἐσκέπασαν ἐντελῶς τὸ ὄχυρωμα τοῦ Σεβερίνου.

Τὸ σύνταγμα ἐπροφυλάττετο ἐν μέρει ἀπὸ τὸ πῦρ τῶν Ῥώσων, χάρις εἰς τὸ ταπεινὸν ὕψωμα ὀπισθεν τοῦ ὀποιου εὐρισκόμεθα. Αἱ σφαῖραι τῶν, αἱ ὅποια ἄλλως μᾶς ἤρχοντο σπανίως (διότι ἐπυροβόλου κατὰ προτίμησιν κατὰ τῶν πυροβολιστῶν μας), διήρχοντο ἀνωθεν τῶν κεφαλῶν μας, ἢ τὸ πολὺ ἐξετίνασσαν καθ' ἡμῶν χρώματα καὶ μικροὺς λίθους.

Ὅτε μᾶς ἐδόθη ἡ διαταγὴ νὰ προχωρήσωμεν, ὁ λοχαγὸς μου ἐστρέψε τὸ βλέμμα πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ παρετήρησεν μετὰ τινος προσοχῆς, τόσοσιν ὡστε ἠναγκάσθην νὰ στρίψω δις ἢ τρίς τὸν νεαρὸν μύστακά μου μὲ ὕψος ὅσον τὸ δυνατόν πλέον ἀρειμάνιον. Ἀλλως, δὲν ἦμην φοβισμένος. Ὁ μόνος φόβος τὸν ὅποιον ἤσθανάμην ἦτο μὴ ἐκληρωθῶ ὡς φοβούμενος, αἱ δὲ σφαῖραι αἱ ὅποια ἐπιπταν ἀβλαβῶς πλησίον μας συνετέλουσαν εἰς τὸ νὰ διατηροῦν τὴν ἠρωϊκὴν μου ἐκείνην ἀταραξίαν. Καὶ ἐνταυτῷ εἶχα τὴν εὐάρεστον διὰ τὴν φιλοτιμίαν μου συναίσθησιν ὅτι ἦμην ἐκτειθεμένος εἰς κίνδυνον ἀληθῆ, διότι ἐπὶ τέλους εὐρισκόμην ὑπὸ τὸ πῦρ τοῦ ἐχθροῦ, ἦμην κατευχαρι-

στημένος διὰ τὴν ἀταραξίαν μου καὶ ἀνελογιζομένη εὐάρεστος πῶς θὰ διηγηθῶ τὴν ἀλωσιν τοῦ ὄχυρώματος τοῦ Σεβερίνου εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Κυρίας Β. εἰς τὰ Παρίσια.

Ὁ συνταγματάρχης διήλθεν ἐπιπτος ἐνώπιον τοῦ λόχου μας. Μοῦ ἀπέτεινε τὸν λόγον: «Αἱ, φίλε μου, σκούρα θὰ τὰ εὗρης σήμερον, διὰ πρώτην φοράν.»

Ἐμειδίασα μὲ ὕψος ἀρειμάνιον τινάζων τὸ μανδύλιόν μου, ἐπὶ τοῦ ὀποιου εἶχε ρίψει σκόνιν μία σφαῖρα πεσοῦσα εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα βημάτων.

Οἱ Ῥῶσσοι, ὡς φαίνεται, παρετήρησαν ὅτι αἱ σφαῖραι τῶν δὲν ἔφερον τὸ ποδοῦμενον ἀποτέλεσμα, διότι τὰς ἀντικατέστησαν μὲ ὀβούζια, τὰ ὅποια ἠδύναντο εὐκολώτερα νὰ μᾶς προσβάλλουν ἐντὸς τοῦ κοιλώματος ὅπου εὐρισκόμεθα. Ἐν τεμάχιον ὀβούζιου μοῦ ἐρρίψε ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὸ κράνος μου καὶ ἐφόρευσε ἓνα στρατιώτην πλησίον μου.

— Καλὰ τὴν ἔχεις, μοῦ εἶπεν ὁ λοχαγός, ἐνῶ ἐσήκονα ἀπὸ κάτω τὸ κράνος μου τὴν ἐγλύτωσες διὰ σήμερον. Ἦμην ἐγγνώσει τῆς στρατιωτικῆς ταύτης προλήψεως καθ' ἣν τὸ ἄξιωμα non bis in idem ἐφαρμόζεται εἰς τὸ πεδίου τῆς μάχης, καθὼς καὶ εἰς τὸ δικαστήριον. Ἐθεσα ὑπερηφάνως τὸ κράνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. «Δὲν εἶνε τρόπος αὐτός νὰ σὲ ἀναγκάζουν νὰ χαιρετᾶς,» εἶπον προσπαθήσας νὰ κάμω τὸν εὐθυμον. Ὁ ἀστείμῆμάς μου θεωρήθη ὑπὸ τὰς περιστάσεις ὡς ἐπιτυχής. — Ἄ Σὺ συχαίρω, ἐπανάλαβεν ὁ λοχαγός. Δὲν θὰ πῶθης τίποτε πλέον, καὶ ἀπόψε θὰ θιοικῆς σὺ τὸν λόγον, διότι τὸ κατ' ἐμὲ ἔχω τὸ προαίσθημα ὅτι τὰ πράγματα κορώνουν. Ὅσακις ἐπληρώθην, πάντοτε ὁ ἀξιωματικός εἰς τὸ πλάγι μου ἐκτυπήθη ἀπὸ κούφια σφαῖραν πάντοτε δὲ, ἐπρόσθεσε μὲ ταπεινοτέρην φωνὴν, καὶ ὡς ἂν νὰ ἐντρέπτετο σχεδόν, πάντοτε τὸ ὄνομά των ἤρχιζεν ἀπὸ Π.

Ἀπεκρίθην ὡς ἄνθρωπος μὴ πιστεύων εἰς τὰ τοιαῦτα. Οἱ περισσότεροι εἰς τὴν θέσιν μου θὰ ἐκάμναν τὸ ἴδιον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περισσότερους θὰ ἐπροξένοιον ἐντύπωσιν ὁσην καὶ εἰς ἐμὲ οἱ προφητικοὶ ἐκείνοι λόγοι. Ἀλλὰ νεοσύλλεκτος ἐγὼ συνησθαιόμην ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς οὐδένα ἄλλον τὰς σκέψεις μου καὶ ὅτι τὸ καθηκόν μου ἦτο νὰ ἐπιδεικνύω σταῖκην ἀταραξίαν.

Μετὰ ἡμίσειαν περίπου ὥραν τὸ πῦρ τῶν Ῥώσων ἐξησθένειεν οὐσιωδῶς. Τότε ἐξήλθομεν τοῦ κοιλώματος ὅπου ἐπροφυλαττόμεθα διὰ νὰ πορευθῶμεν κατὰ τοῦ ὄχυρώματος.

Τὸ σύνταγμα μας εἶχε τρεῖς λόχους· ὁ δευτέρος λόχος διετάχθη νὰ προσβαλῇ τὸ ὄχυρωμα ἐκ τοῦ πλάγιου διὰ τῆς φεραγγῆς· οἱ δύο ἄλλοι λόγοι διετάχθησαν νὰ κάμουν τὴν

ἔροδον. Ἦμην εἰς τὸν τρίτον λόχον.

Ἀμὰ ἀνέβημεν τὸ μικρὸν ὕψωμα τὸ ὅποιον μᾶς ἐπροφύλαττε, ὁ ἐχθρὸς μᾶς ἐχαίρετίσσε μὲ πικρὸν τουφεκισμὸν ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐβλάψε πολὺ. Ὁ συριγμὸς τῶν σφαιρῶν μὲ ἐξίππασε. Ἐστρέφα συχνάκις τὴν κεφαλὴν. Τοῦτο ἐπροκάλεσε χαρμεντισμούς τινας ἐκ μέρους τῶν συστρατιωτῶν μου, οἱ ὅποιοι ἦσαν πλέον ἐξφοκωμένοι μὲ αὐτὸν τὸν ἦχον. — Τὸ κάτω κάτω, εἶπον κατ' ἐμαυτὰν, μία μάχη ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε τόσοσιν φοβερὸν πρᾶγμα!

Ἐπροχωροῦμεν τροχάδην. Προηγούντο οἱ ἀκροβολισταὶ. Ἐξῆρναν οἱ Ῥῶσσοι ἐκράξαν τρεῖς οὐρά, τρεῖς οὐρά τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ ἐπειτα ἐσιώπησαν καὶ δὲν ἐτουφεκίζαν. — Δὲν μου ἀρέσει αὐτὴ ἡ σιωπὴ, εἶπεν ὁ λοχαγός. Δὲν εἶναι καλὸν σημεῖον.»

Ἐνῶ ἐτρέχομεν, ἐσκεπτόμην ὅτι οἱ ἰδιεῖς μας ἐκάμναν πολὺν θόρυβον καὶ συνέκριναν τὰς παραχώδεις κραυγὰς τῶν μὲ τὴν ἐπιβλητικὴν σιωπὴν τοῦ ἐχθροῦ.

Ἐντὸς ὀλίγου ἐφθάσαμεν πρὸ τοῦ ὄχυρώματος. Αἱ σφαῖραι μας εἶχον συντρίψει τὰ χαρακώματα καὶ ἀναστατώσει τὴν γῆν γύρω αὐτῶν. Οἱ στρατιώται μας ὤρμησαν εἰς αὐτὰ τὰ πρόσφατα ἐρείπια κραυγάζοντες. Ζήτω μὲ δύναμιν μεγαλειτέρην ἢ ὅσην θὰ ἐδικαιοῦτό τις νὰ περιμένῃ ἀπὸ ἀνθρώπου, οἱ ὅποιοι εἶχον ἤδη φωνάζει τόσοσιν πολὺ.

Ἦψωσα τούς ὀφθαλμούς. Ποτὲ μοῦ δὲν θὰ λησμονήσω τὸ θέαμα ἐκεῖνο. Ὁ καπνὸς εἶχεν ὄλος σχεδὸν ἀνυψωθῆ καὶ ἐπεκράματο ἐν εἶδει θόλου εἴκοσι περίπου πόδας ὑπεράνω τοῦ ὄχυρώματος. Διὰ μέσου ἀγμοῦ κυανολεύκου διεκρίνοντο ὀπισθεν τοῦ ἠμικαταστραφέντος προχώματος οἱ Ῥῶσσοι στρατιώται, κρατοῦντες ὑψηλὰ τὸ ὄπλον, ἀκίνητοι ὡς ἀγάλματα. Μοῦ φαίνεται ὅτι τοὺς βλέπω ἀκόμη τὸν καθένα χωριστὰ, μὲ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν προσηλωμένον ἐπάνω μας, τὸν δὲ δεξιὸν κρυμμένον ὑπὸ τὸ ἀνυψωμένον ὄπλον. Εἰς ἐν φάτωνμα, ὀλίγους πόδας μακρὰν μου, ἓνας στρατιώτης ἴστατο πλησίον πυροβόλου κρατῶν εἰς χεῖρας θρυαλλίδα.

Ἐορίγησα καὶ ἐνόμισα ὅτι ἦλθεν ἡ τελευταία μου ὥρα. «Τώρα θὰ χορευώσωμεν, ἀνέκραξεν ὁ λοχαγός μου. Καλὴν νύκτα!» Ἦσαν αὐταὶ αἱ τελευταῖαι λέξεις του τὰς ὁποίας ἤκουσα.

Αἶφνης ἐντὸς τοῦ ὄχυρώματος ἀντήχησεν ὁ κρότος τῶν τυμπάνων, καὶ εἶδον διὰ μίαν ὄλα τὰ ὄπλα διευθυνόμενα πρὸς ἡμᾶς. Ἐκλείσα τούς ὀφθαλμούς καὶ ἤκουσα κρότον τρομερὸν καὶ μετ' αὐτὸν ἀμέσως κραυγὰς καὶ γογγυσμούς ἠνοιξάντας τούς ὀφθαλμούς, ἀπορῶν ὅτι ἦμην εἰσὶ τῶν ζωντανῶν. Τὸ ὄχυρωμα ἦτο ἐκ νέου σκεπασμένον ἀπὸ καπνῶν. Γύρω μου ἐκείντο πάμπολλοι νεκροὶ καὶ πληγωμένοι. Ὁ λοχαγός μου νεκρὸς ἐμπρο-

σθέν μου, μία σφαίρα είχε κατασυντρίψει τὴν κεφαλήν του, τὰ δὲ ἐνδύματά μου ἦσαν σκεπασμένα ἀπὸ τὸ αἷμά του καὶ ἀπὸ τὰ μυαλά του. Ἐξ ὄλου τοῦ λόχου μου δὲν ἔμειναν ἐπὶ ποδὸς εἰμὴ ἕξ μόνον στρατιῶται κ' ἐγώ.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτὴν ἐπῆλθε μιὰ στιγμή γενικῆς καταπλήξεως. Ὁ συνταγματάρχης, μὲ τὸ πηλήκιόν του εἰς τὴν ἄκρην τοῦ γυμνοῦ ξίφους του, ἀνῆλθε πρῶτος τὸ πρόχωμα κρυγάζων «Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ.» Ὅλοι οἱ ἐπιζώντες τὸν ἠκολούθησαμεν. Τὰ κατόπιν δὲν τὰ ἐνθυμούμαι καθαρῶς. Δὲν γνωρίζω πῶς εἰσῆλθομεν ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος. Ἡ συμπλοκὴ ἐξηκολούθησε σῶμα πρὸς σῶμα ἐν τῷ μέσῳ καπνοῦ τόσον πυκνοῦ ὥστε δὲν ἐβλεπεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον ὑποθέτω ὅτι ἐπολέμησα κ' ἐγώ, διότι εἶδα κατόπιν τὴν σπάθην μου αἱματόφυρτον. Ἐπὶ τέλους ἤκουσα νὰ φωνάζουν Νίκη! ὁ δὲ καπνὸς ὠλιγόστευσε, ὥστε εἶδα τὰ πτώματα καὶ τὰ αἷματα, ὑπὸ τὰ ὅποια ἐκρύπτετο τὸ ἔδαφος τοῦ ὀχυρώματος. Ἰδίως τὰ πυροβόλα ἦσαν σκεπασμένα ἀπὸ σωρούς πτωμάτων. Διακόσιοι περίπου ἄνδρες φέροντες τὴν γαλλικὴν στολὴν ἦσαν ὄρθιοι, ἄνευ τάξεως. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐγέμιζαν τὸ ὄπλον, ἄλλοι ἐσφόγγιζον τὴν λόγχην. Ἐνδεκα αἰχμαλωτοὶ Ρῶσοι ἦσαν μεταξύ αὐτῶν.

Ὁ συνταγματάρχης ἔκειτο ὑπτίος αἱματόφυρτος ἐπὶ συντετριμμένου βλητοφόρου πρὸς τὸ μέρος τῆς φάραγγος. Στρατιῶται τινὲς τὸν ἐπερικύκλωσαν. Ἐπλησίασα κ' ἐγώ. — ἌΠοῦ εἶναι ὁ ἀρχαιότερος λοχαγός; ἡρώτα ὁ συνταγματάρχης ἕνα λοχίαν. Ὁ λοχίας ὕψωσε ἐκφραστικῶτα τὸς ὄμους. — Καὶ ὁ ἀρχαιότερος ὑπολοχαγός; — Ἰδοῦ, ὁ κύριος ποῦ ἤλθε χθές, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ λοχίας. Ὁ συνταγματάρχης ἐμειδίσατο πικρῶς. — Λοιπὸν, κύριε ὑπολοχαγέ, μοῦ εἶπε, εἶσαι ὁ διοικῶν ἐδῶ. Διατάξε ἀμέσως νὰ ὀχυρωθῇ τὸ ὄπισθεν ἄνοιγμα τοῦ ὀχυρώματος, διότι ὁ ἐχθρὸς εἶναι δυνατὸς ἀκόμη. Ἀλλὰ ὁ στρατηγὸς Κ. θὰ σέ ὑποστηρίξη. — Συνταγματάρχα, εἶπον, εἰσθε βαρέως πληγωμένοι;

— Ὁχι παίζομεν! Ἀλλὰ ἐπήραμεν τὸ ὀχύρωμα.

B*

Δὲν συνδέονται διὰ φιλίας ἄνδρ καὶ γυνή αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ συνδιθῶσι δι' ἔρωτος.

Ὁ ἔρως καὶ ἡ φιλία ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοὶ ἔχοντες κληρονομίαν πρὸς διανομήν.

Ἡ νεότης δικάζει, τὸ γῆρας συγχωρεῖ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ο ΦΟΒΟΣ

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ ποιητικῇ των φαντασίᾳ ἐξ ὄλων τῶν φαινομένων τῆς φύσεως ἐδημιουργοῦν θεότητες, ἐπροσωποποίησαν καὶ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου, μεταξύ δ' αὐτῶν καὶ τὸ ἀνεξιχνίαστον καὶ ἄνκνδρον τοῦτο πάθος. Ἐθεώρουν τὸν φόβον ὡς κκοποιὸν τινα θεότητα καὶ προσέφερον αὐτῷ θυσίας, ὅπως τὸν ἐξευμενίσωσι καὶ τὸν ἀποδιώξωσι τῆς καρδίας τῶν στρατιωτῶν ἐν κκιρῶ πολέμου καὶ μάχης.

Ἡ σημερινὴ ὁμως ἐπιστῆμη παραδέχεται, ὅτι ὁ φόβος εἶναι φαινόμενον ἀπορρέον ἐκ δυνάμεως ἀνεξοχότητος ἀπὸ τῆς ἡμετέρας θελήσεως, πηγάζον δηλαδὴ ἐκ τίνος ἀταρακλαστικῆς ἐνεργείας. Ἄταρακλαστικὴν δὲ λέγουσιν, ἐνοούμεν τὴν ιδιότητα ἐκείνην τοῦ νευρικοῦ ἡμῶν συστήματος, δυνάμει τῆς ὁποίας κάμνομεν κινήσεις χωρὶς προηγουμένως ν' ἀντιληφθῶμεν ἢ νὰ αἰσθηνθῶμεν τὰς ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι τὰς παρήγαγον.

Εἶνε γνωστὸν, ὅτι τὰ καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡμετέρου σώματος ἐξηπλωμένα αἰσθητικὰ νεῦρα συναθροίζονται εἰς μεγαλειτέρους κλάδους καὶ ἀπολήγουσιν ἄλλα μὲν εἰς τὸν ἐγκεφάλον, ἄλλα δὲ εἰς τὸν νωτιαῖον μυελόν, ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου δὲ καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἀναχωροῦσι πάλιν ἄλλα νεῦρα καὶ διακλαδῶνται εἰς ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ σώματός μας καὶ θέτουσιν αὐτὰ εἰς κίνησιν.

Ἐὰν λοιπὸν ἐγγίσωμεν ἢ ἐρεθίσωμεν καθ' ἕνα οἰονδήποτε τρῶπον αἰσθητικὸν τι νεῦρον, ὁ ἐρεθισμὸς μεταβιβάζεται εἰς τὸ νευρικὸν κέντρον, εἰς τὸν ἐγκεφάλον ἢ τὸν νωτιαῖον μυελόν, οὗτος δ' ἐπιτάσσει διὰ τῶν κινητικῶν νεύρων τὰ ἐρεθισθέντα ὄργανα νὰ κάμωσι τὰς ἀντιστοιχοῦς κινήσεις.

Διπλῆς φύσεως εἶνε αἱ ἀπαντήσεις αὐται τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τοὺς ἐξώθεν προερχομένους ἐρεθισμούς, γίνονται δηλαδὴ ἢ ἐν συνειδήσει ἢ ἄνευ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν. Ἐν συνειδήσει κινήσεις εἶνε π. χ. τὸ ρίγος τὸ ὁποῖον αἰσθνόμεθα ἐξερχόμενοι ἐκ θερμοῦ δωματίου εἰς τὸν ψυχρὸν ἀέρα, ἐπειδὴ συμβαίνει, καθ' ἣν στιγμὴν αἰσθνόμεθα καὶ τὸ ψῦχος, παρομοία κινήσεις εἶνε καὶ ἡ βήξ, ἐνῶ αἱ συστολαὶ καὶ αἱ διαστολαὶ τῆς καρδίας, ἕνεκα τοῦ πολλοῦ ἢ ὀλίγου φωτός, γίνονται ἄνευ τῆς ἡμετέρας ἐπιγνωσεως.

Αἱ φάσεις τοῦ φόβου εἶνε πολλαὶ καὶ διάφοροι: ἡ ἐκπληξίς, ὁ τρόμος, ἡ δειλία καὶ ἡ φρίκη διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸν βαθμόν, καθ' ὃν ἐσωτερικῶς, ἄνευ τῆς συνειδήσεως

ἡμῶν, ἐξηγέρθησαν ἢ παρελύθησαν ἐπὶ στιγμὴν τὰ νευρικὰ ἡμῶν κέντρα.

Ὁ ἄφροδος ἄνθρωπος πλεονεκτεῖ τοῦ δειλοῦ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τοῦ βίου, διότι καὶ ὡς στρατιώτης, ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, αὐτὸς διὰ τῆς ἀπαθείας του εὐκολότερον διαφεύγει τὸν θάνατον καὶ διὰ τῆς ἀφροβίας του τρέπει τὸν δειλὸν ἐχθρὸν εἰς φυγὴν, ὡς φιλήσυχος δὲ ἄστος, ἐν κκιρῶ ἐπιδημίας, δὲν κινεῖ τὸν οἰκτόν μας ὡς ὁ ὀλιγόψυχος, ὁ ὁποῖος μαστιζόμενος ὑπὸ τοῦ φόβου βλέπει πανταχοῦ ἀσθeneis, μιάσματα καὶ ψυχορράγουστας ἢ παρμικρὰ ἀδιαθεσίαν τὸν ριπτει εἰς τὴν κλίνην, ὠχρῶ, ριγοῖ καὶ ἀπελπίζεται ἐκ τῆς ἀθωστέρας διηγῆσεως, οὕτω δὲ ἐξαντλεῖ κατὰ μικρὸν τὰς σωματικὰς του δυνάμεις καὶ γίνεται εὐπροσβλητότερος ὑπὸ τοῦ νοσηροῦ μιάσματος.

Συμβουλεύων ὁ Σενέκας γαλήνην τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς λύπαις καὶ τοῖς κινδύνοις, λησμονεῖ ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται καθ' ὅλα ὑγιῆς κράσις καὶ λειτουργίαι τοῦ σώματος ἱκαναὶ ν' ἀντιστῶσι καὶ νὰ νικήσωσι τὴν πρῶτην καὶ αἰφνιδίαν ἐκ τοῦ κινδύνου ἐντύπωσιν, οὗπαν ἄμεσον ἀποτέλεσμα τοῦ φόβου μὴ χάσωμεν τὴν ζωὴν.

Τὸ αἰσθημα τῆς φιλοζωίας εἶναι τόσον ἰσχυρὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὥστε, νομιζομεν, ἀπαιτεῖται ἀρκετὴ δόσις γενναϊότητος διὰ ν' αὐτοκτονήσῃ τις, διὰ νὰ μεταβῇ δηλαδὴ ἐκ τοῦ γνωστοῦ τούτου, ἔστω καὶ κακίστου κόσμου, εἰς ἄγνωστον, πλήρη ἀορίστων ἐλπίδων καὶ προσδοκιῶν.

Ὁ φόβος ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τῆς κράσεώς μας, ἐκ τῆς ἀτομικῆς ἡμῶν εὐαισθησίας καὶ εἶναι διάφορος κατὰ τὰ διάφορα ἄτομα, δυνάμει δὲ νὰ εἶπω καὶ κατὰ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα. Καὶ πράγματι, ὁ στρατιώτης ὁ ἀντιμετωπίζων ἀφόβως τὸν θάνατον εἰς τὸ πῦρ τῶν μαχῶν, ὁ ἀκαταπαύστως ἀκούων νὰ συρίζωσιν ἐγγὺς τῶν ὠτων του ἄπειροι φωνικαὶ σφαῖραι, ὁ ἐφορμῶν μανιωδῶς κατὰ τῆς θανατηφόρου αἰχμῆς τῶν λογχῶν τοῦ ἐχθροῦ, δὲν εἰσέρχεται ἄνευ δειλίας τινὸς καὶ φόβου εἰς μίαν αἴθουσαν νοσοκομείου, πλήρη ἀσθενῶν ἐπιδημικῶν, ἐνῶ ὁ ἱκτρός ἐπισκέπτεται αὐτοὺς καθ' ἐκάστην χωρὶς ν' ἀναλογισθῇ καὶ τὸν κίνδυνον. Ὁ ναυτικὸς μένει γαλήνιος καὶ ἀπαθῆς ἐνώπιον τῶν μεγίστων κινδύνων, ἐν μέσῳ τῶν ἀγριωτέρων τρικυμιῶν, ἐν ᾧ ὁ ἐπιβάτης τρέμει ἐκ τοῦ φόβου μὴ τὸν καταπίωσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὰ μαινόμενα ἐκεῖνα τῆς θαλάσσης κύματα. Καὶ ἡ μοναξία εἶναι πολλάκις παραίτιος φόβου, ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ βαθμηδὸν ἐρεθίζονται τὰ νεῦρα τοῦ ἀνθρώπου καὶ περιπίπτουσιν εἰς ἀνώμαλον κατάστασιν.

Ὀυκὶ μικρὰν ἐπίδρασιν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς γενναϊότητος καὶ τοῦ φόβου αἱ μεταβολαὶ τῆς

ἀτμοσφίρας, τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν τῶν τροφῶν καὶ ἡ διάθεσις, ἐν γένει, τοῦ σώματός μας. Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρήθη πολλάκις εἰς τοὺς στρατούς σπουδαίως ἀπειλεῖται ἡ ἐπιτυχὴς ἔκβασις τῆς μάχης, ἐὰν εἰς αὐτὴν σταλῶσι στρατιῶται νηστικοὶ ἢ ἀνεπαρκῶς τροφοδοτούμενοι. Διὰ τῆς τροφῆς ἀποκαθίσταται ἠμαλωτέρα ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, αἱ δυνάμεις ἀνανεοῦνται καὶ ἐντεινόνται, οὕτω δὲ δύνανται καὶ οἱ μᾶλλον δειλοὶ νὰ διαπραξῶσιν ἐπίστετη ἠρωτικά κατορθώματα. Δικαίως εἶπον, ὅτι ἡ πείνα εἶναι κακὴ σύμβουλος, διότι ἐλλειπουσῶν τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ ἡ ψυχὴ μάτην ἀγωνίζεται νὰ φανῇ ἰσχυρά, ἐπειδὴ τὸ σῶμα δὲν δύναται ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις. Διὰ τοῦτο μεγάλην προσοχὴν πρέπει νὰ καταβάλλωσιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατῶν εἰς τὴν τροφοδότησιν αὐτῶν ἐν κκιρῶ πολέμου καὶ εἰς τὸ ποῖον τῶν παρεχομένων τροφῶν, αἱ ὁποῖαι ἀτυχῶς καὶ ἐν κκιρῶ εἰρήνης ἀκόμη δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς υγιεινῆς.

Τὰ συμπτώματα τοῦ φόβου εἶναι πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα· οὕτω π. χ. ἄλλων μὲν τὸ σῶμα τρέμει, συγκοῦνται αἱ ὀδόντες, ἀνορθοῦνται αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, αἱ κνήμαι συγκάμπτονται, ἡ ἐπιδερμὶς περιχέεται ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος καὶ αἱ τρίχες τῆς ἀνορθοῦνται καὶ αὐταί, παράγουσιν τὸ φαινόμενον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συννήθως ἀποκαλοῦμεν *anatrixillar*, ἡ κυκλοφορία ἐπιταχύνεται, προκαλοῦσα σφοδρὸς τῆς καρδίας πάλμους, στενοκαρδίαν καὶ εἰδὸς τι συμφορήσεως, ἄλλων δὲ τὸ πρόσωπον γίνεται ὠχρὸν καὶ πελιδνὸν καὶ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος βραδύνει τόσον, ὥστε ν' ἀπειλῇ αἰφνιδίον θάνατον ἐκ συγκοπῆς.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν εἰδῶν τούτων τοῦ κοινοῦ φόβου ὑπάρχει καὶ ἑτέρα φάσις δειλίας, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο μέχρις ἐσχάτων ἀνεξιχνίαστος καὶ εἶνε ἀκόμη τοιαύτη, συγκαταλέγεται δὲ μεταξύ τῶν ἀσθενειῶν.

Ἡ ἐπιστῆμη δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη ν' ἀνεύρη τὰς αἰτίας οὔτε τῶν ἀσθενειῶν τούτων οὔτε τοῦ εἶδους τούτου τῆς παραδόξου δειλίας, τὴν ὁποῖαν ἀποκαλεῖ, κατὰ τὸν γερμανὸν Βέστφαλ, *agoraphobiar*.

Καὶ περ' ἂν μὲν τῆς ἐπιτυχούς ἢ ἀνεπιτυχούς ἐκλογῆς τοῦ ὀνόματος δὲν ἐνδιαφερόμεθα, ἐνοοῦμεν δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο τοὺς ἔχοντας τὸ ὄλω περιεργον πάθος τοῦ νὰ φοβῶνται, ὅταν διέρχωνται μίαν ἀγοράν, ἢ μίαν πλατείαν, ἢ μίαν ἔρημον ὁδόν, ἢ ὅταν εἰσέρχωνται εἰς μίαν αἴθουσαν, ἢ εἰς μίαν ἐκκλησίαν, ἢ εἰς τὸ θέατρον, ἢ καὶ εἰς ἄλλα μέρη πλήρη ἀνθρώπων.

Ὁ φόβος τῶν δὲν εἶναι ἀπλὴ δειλία, προερχομένη ἐκ συστολῆς ἢ ὑπερμέτρου αἰδήμουσνης, ἀλλ' εἶναι μέγα καὶ φοβερὸν πάθος, τὸ ὁποῖον

τους κάμνει να χάνουν τὰς αίσθήσεις των ἐν ἀκαρεί, νὰ λιποθυμῶσι καὶ νὰ πίπτωσι κατὰ γῆς ἀναισθητοί.

Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας ἐγνώρισε γυναίκα, ἡ ὁποία ἐπὶ ὄλην δεκκέταστίαν δὲν ἐξῆλθε τοῦ δωματίου τῆς χωρὶς νὰ συνοδεύηται ὑπ' ἄλλου, δὲν ἐξῆλθε τῆς οἰκίας τῆς παρὰ ἐπαχομένη, δὲν ἔκαμε τὰς ἀγορὰς τῆς — τὰς ὁποίας κάμνει αὐτοπροσώπως ὡς ἀνήκουστα εἰς κατωτέραν κοινωνικὴν τάξιν — παρὰ ἐφ' ἀμάξης. Καὶ ὅμως εἶνε καθ' ὅλα ὑγιῆς καὶ εὐρωστος καὶ ἀπέκτησε τέκνα. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ φόβου, ὡς εἵπομεν καὶ ἔνωτέρω, εἶνε μᾶλλον ἀσθέναια, ὑπαγομένη εἰς τὴν ἀμέτρητον ἐκείνην σειράν τῶν φάσεων τοῦ ὑστερισμοῦ, ἀλλ' ὅπως ἴτε ποτε φόβος εἶνε καὶ αὐτή.

Τὰ παιδία εἶνε φύσει δειλά : φοβοῦνται τὴν ἐρημίαν καὶ τὸ σκότος, φοβοῦνται φαντασιώδεις τινὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γεννῶσιν εἰς τὸ πνεῦμά των αἱ διηγήσεις τῶν ὑπηρετῶν κτλ. Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαφρνίζεται ὁ φόβος οὗτος.

Οἱ μᾶλλον ὅμως ἐπιρρεπεῖς εἰς τὸν φόβον ἀνωρθοὶ εἶνε οἱ ἔχοντες εὐερέθιστον καὶ νοσηρὰν φαντασίαν, αἱ νευροπαθεῖς φύσεις, οἱ ἀναμικτοὶ καὶ τέλος ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ὀλονὲν ἐξκντλουνταί εἴτε ἐκ τινος σωματικοῦ ἐλαττώματος εἴτε ἐκ χρονίας τινὸς παθήσεως.

Τὰ θεραπευτικὰ μέσα κατὰ τοῦ φόβου εἶνε διάφορα κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις καὶ τὰ ἄτομα. Διὰ τοὺς ἀναμικτοὺς συμβουλευόμενοι τοικιὰ φάρμακα σιδηροῦχα καὶ θαλάσσια λουτρό, διὰ τοὺς νευρικοὺς καὶ εὐερέθιστους ἀντισπασμωδικὰ καὶ διὰ τοὺς ὀλιγοψύχους ζιφομυχίαν, ἵπποκρίαν, σωματικὰς ἀσκῆσεις κτλ.

Δρ. Φλς.

Η ΥΠΕΡΜΕΤΡΟΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Πολλά γαλλικά φύλλα ὕψωσαν τελευταῖον φωνὴν κατὰ τῆς σπατάλης, ἥτις γίνεται ἐν Παρισίοις ἕνεκα τοῦ κατηραμένου συρμοῦ. Πρὸ πάντων δὲ ἡ ἐπίθεσις γίνεται κατὰ τῶν δεσποινίδων, αἵτινες φέρουσι πολυτελεστάτας ἐνδυμασίας, ὅπως καὶ αἱ ὑπανδρὶοι γυναῖκες (ὡς ἂν δῆθεν ἡ σπατάλη τούτων νὰ ἔχη λόγον τινὰ δεδικοιολογημένον). Καὶ αἱ δεσποινίδες σήμεραν ἐξέρχονται εἰς Παρισίους φέρουσαι μεταξίνας ἐνδυμασίας καὶ πλουσιώτατον κόσμον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὅ,τι δὲ αὐξάνει τὴν δαπάνην εἶνε ἡ βραχεῖα διάρκεια τῶν ἐνδυμασιῶν τούτων, διότι πρότερον μία ἐνδυμασία διήρκει τοῦλάχιστον μίαν ἐποχὴν τοῦ ἐτους,

τώρα δὲ μόλις διαρκεῖ ὀλίγας ἐβδομάδας. Ἐὰν δὲ τις κυρία εἰδαπάναν πρότερον 20,000 δραχμῶν κατ' ἔτος ! (τὸ ποσόν τοῦτο σημειοῦσι τὰ γαλλικὰ φύλλα), σήμερον δαπανᾷ τὸ διπλάσιον. Ἄλλ' ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ λάθωμεν τὴν λέξιν δαπανᾷ εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς σημασίαν, διότι συχνὰ χρεωστεῖται τὸ ποσόν τοῦτο, ὃ δὲ ῥάπτῃς ἢ ἡ μεδέστα περιμένουσι μέχρις οὗ ἀποθάνωσιν οἱ θεοὶ ἢ πάππος τις πλοῦσιος, τοῦ ὁποίου ἡ κληρονομία θὰ ἐπακείσῃ εἰς πληρωμὴν τῶν χρεῶν. Ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσι ῥαπτικά καταστήματα, τὰ ὁποία εὐρίσκονται εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν, καίτοι πελάται των τινὲς χρεωστοῦσιν ἐν ὅλῳ ἐν ἑκατομμύριον.

Δὲν εἶνε δὲ μόνον αἱ ἐνδυμασίαι φρικωδῶς δαπανηραί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ συμπόσια αὐτὰ σπαταλεῖται τὸ χρῆμα ἀφειδῶς, ἡ δὲ ἐπιτραπέζιος πολυτέλεια καταντᾷ ἀπίστευτος. Ἀνακαλύφθησαν καρποὶ ὄλων ἀγνωστοὶ πρότερον, αἱ σταφυλαὶ πρέπει νὰ παρατίθενται ἐπὶ τῆς τραπέζης καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἐτους, δι' ἑκαστον δὲ εἶδος ὀπωρῶν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἰδιαίτερα σκεύη. Καὶ τὰ ἄνηθ νὰ μὴ λείπωσι ποτέ ! Κατὰ μήκος τοῦ χεῖλους τῆς τραπέζης ἀληθῆς πρασιὰ ἐξ ἀνθῶν, τὰ χειρόμακτρα περικυκλωμένα ὑπ' ἀνθῶν, αἱ δὲ λαμπάδες καὶ αἱ λυχνίαι ἐστεφανωμέναι ἐπίσης δι' αὐτῶν.

Ἡ πολυτέλεια ὅμως ὑπερβαίνει πᾶν ὄριον εἰς τοὺς χορούς. Τὰ διάσκημα ἐμβλήματα τῆς αὐτοκρατείας Βιγενίας εἶνε μηδὲν ἀπέναντι τῶν σημερινῶν χρόνων. Τότε ὁ μαρκήσιος de Chau προσέφερεν ἐν πορτογάλιον, μίαν ἀνθοδέσμην, μικρὰν μπομπονιέραν, καὶ τοῦτο ἦτο δείγμα μεγάλης ὑπολήψεως, ἡ δὲ λαμβάνουσα ἦτο ὑπερήφανος διὰ τοῦτο. Σήμερον τὸ κοτιλλιὸν στοιχίζει 10,000 — 20,000 φράγκων, διότι πρέπει νὰ διανείμῃ τις χρυσὰ ἢ ἀργυρὰ ἐνθύμια δὲν μᾶς φαίνεται δὲ ποσῶς παράδοξον τὸ γεγονός, καθ' ὃ πατήρ τῆς ἰδῶν τὴν θυγατέρα του κατάφορτον δῶρων μετὰ τινα χορὸν ἠρώτησεν αὐτήν «Κόρη μου, σὲ ἐπλήρωσαν ὡς χορεύτριαν ;» Μ.

TACHYDROMEION TOY BEROLINOY

Ἀξιοθαύμαστος εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Βερολίνου. Ἐπὶ τοῦ 1885 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Βιέννη ταχυδρομειῶν ἀνήρχετο εἰς 36, ἀλλ' ὁ τῶν ἐν Βερολίμῳ ὑπῆρξε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τριπλάσιος. Ἡ ἐπιστολογραφικὴ ἐπικοινωνία ἐλαβε μυθώδη αὐξήσειν. Περσεὶ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἐτους ἡμέραν διεβιάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Βερολίμῳ ταχυδρομείου

ὑπὲρ τὰ ἑξ ἑκατομμύρια γραμμάτων καὶ δεληταρίων πρὸς διεξαγωγὴν δὲ τῆς γιγαντίου ταύτης ἐργασίας ἡ διευθύνσις τοῦ ταχυδρομείου ἠναγκάσθη νὰ προσλάβῃ ἐτι 1200 ἐκτάκτους ὑπαλλήλους. Τὸ βερολιναῖον ταχυδρομεῖον λειτουργεῖ μετ' ἀνυπερβλήτου δραστηριότητος καὶ μέχρι κεραίας προβακούσης ἀκριβείας ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην τοῦ μεγαλομοῦς Στέφαν διευθύνειν καὶ ἐποπτεῖαν τὸ ταχυδρομικὸν σύστημα τῆς Γερμανίας εἰς τοσοῦτον προήθη τελειότητος, ὥστε σήμερον χρησιμεύει εἰς ὑποδειγμα τοῖς πᾶσι, καὶ αὐτοῖς εἰσέτι τοῖς Ἄγγλοις καὶ Ἀμερικανοῖς. Ὁ ἐπὶ τῶν γερμανικῶν ταχυδρομειῶν ὑπευγῆς μετ' εὐλόγου ἐπάρεσιως ἀνεφώνησε κατὰ τὸ ἐν Βιέννη διεθνὲς ταχυδρομικὸν συνέδριον τοὺς δε τοὺς λόγους. «Τὸ σπουδαιότερον ἀπάντων τῶν ταχυδρομειῶν εἶνε τὸ τοῦ Βερολίνου. Ἐπ' αὐτοῦ διακομιζονται κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰ 90 ἑκατομμύρια ἀντιτύπων ἐφημερίδων. Ἡ καθ' ἡμέραν ἀποστολὴ συμποσοῦται εἰς 244,000 φύλλων, ἀτινα πάλιν καθ' ἐκάστην διαβιβάζονται εἰς 4721 ταχυδρομεία ἐντὸς 10,566 δεσμίδων, ἀποστέλλονται δὲ εἰς τὸν σιδηρόδρομον διὰ 448 ταχυδρομικῶν σάκκων ἐπὶ 46 ταχυδρομικῶν ἀμαξῶν.» Οὐχ ἦτρον σπουδαῖα εἶνε καὶ τὰ κατορθώματα τῆς ἐν Βερολίμῳ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας. Κατὰ τὸ ἔτος 1885 τὰ ἐν Βερολίμῳ 70 δημόσια τηλεγραφεῖα ἀπέστειλαν 9,885,000 τηλεγραφήματα, δηλ. τριπλάσιον ἀριθμὸν τῶν ἐν Βιέννη. Ἐτι μείζονα ἐκπληξιν ἐμποιεῖ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τηλεφωνικοῦ συστήματος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1886 ὑπῆρχον ἐν Βερολίμῳ καὶ ἐν τοῖς 14 προαστείοις τοῦ 8200 συνδρομηταὶ τηλεφωνεῖων τὸ Βερολίνον ὑπερέβη λοιπὸν οὐ μόνον τὴν Βιέννην ἀλλὰ καὶ τοὺς Παρισίους. Ἐν οὐδεμίᾳ ἄλλῃ πρωτεύουσῃ (οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Λονδίνου ἐξαίρουμένου) ὑπάρχει κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις τοσοῦτον πολλαπλῆ τηλεφωνικὴ συγκοινωνία ὅσον ἐν Βερολίμῳ ἡ γερμανικὴ μητρόπολις «διαλέγετακι» νῦν πόρρωθεν μετὰ τοῦ Ἀμβούργου, τοῦ Στετίνου, τοῦ Ἀνωβέρου, τῆς Λειψίας, τοῦ Μαγδεμβούργου, τῆς Δρέσδης καὶ ἄλλων μεγαλοπόλεων. Τὸ τηλεφωνικὸν σύμμα Βερολίνου καὶ Ἀνωβέρου ἦτο μέχρις ἐσχάτων (πρὶν ἀνοιχθῆ ἡ γραμμὴ Παρισίων καὶ Βρυξελλῶν) τὸ μακρότατον πάντων τῶν ἄλλων ἐν Εὐρώπῃ. Ἐνταῦθα προσθετέον ὅτι τὸ Βερολίνον καθίσταται κατὰ μικρὸν παγκόσμιον κέντρον τῆς ἐξαισιωτέρας τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, τοῦ ηλεκτρισμοῦ δηλονότι, καὶ τῆς ὠφελίμου αὐτοῦ ἐφαρμογῆς ἐπ' ἀγαθῶ πρακτικῶν σκοπῶν. Ἐν Βερολίμῳ ἐστρώθη ὁ πρῶτος ἐπὶ τῆς γῆς ηλεκτρικὸς σιδηρόδρομος, ἐνταῦθα καθειλύθη εἰς τὰ ὕδατα τὸ πρῶτον διὰ τοῦ ηλεκτρισμοῦ κινούμενον ποτάμιον σκάφος, ἐν-

ταῦθα προέβη ἡ τηλεφωνικὴ ὑπηρεσία εἰς μέγαν τελειότητος βαθμόν. Σημειωτέον προσέτι ὅτι τὸ σύστημα τῆς διὰ σωλήνων διαβιβάσεως τοῦ ταχυδρομείου, τοῦ ἄλλως λεγομένου ἀνευματικοῦ ταχυδρομείου ἐνεκαινίσθη τὸ πρῶτον ἐν Βερολίμῳ.

Καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς ποιεῖται ἐν Βερολίμῳ γιγαντίως προόδους, οὐδεμίᾳ δὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων δύναται νὰ παραβληθῆ κατὰ τοῦτο πρὸς τὸ Βερολίνον. Ἦδη περὶ τὰ μέσα τοῦ 1886 ὑπῆρχον ἐν Βερολίμῳ περὶ τὰς 13,000 ἠλεκτρικὰς λυχνίας. Πάμπολλοι μεγαλοπρεπέστατοι κῆποι ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Βερολίνου ἀπαστράπτουσι καθ' ἐκάστην ἐσπέραν ἐν καιρῷ θεροῦς ἀπλετον ἠλεκτρικὸν φῶς. Εἰς τὰ πλείστα καὶ σημαντικώτατα τῶν δημοσιῶν κτιρίων καὶ τὰ μεγάλα θέατρα εἰσῆχθη ἤδη ὁ θαυμάσιος οὗτος φωτισμός. Ἡ ἐν Βερολίμῳ βασιλικὴ Βιβλιοθήκη μετὰ τῶν ἀνεξαντήλων θησαυρῶν τῆς (περιέχει ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν μυριάδας βιβλίων!) ὑπάρχει καθ' ἐκάστην ἐσπέραν μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας ἀνεφωγμένη εἰς τοὺς φιλομαθεῖς ἐν πλήρει ἠλεκτρικῷ φωτί. Ἐκτοντάδες ξενοδοχείων, ἐστιατορίων, καφεπωλείων καὶ ἐργαστηρίων διανήχονται, οὕτως εἰπεῖν εἰς γοητευτικὸν πέλαγος ἠλεκτρικοῦ φωτός, ἐν ᾧ ἐν Βιέννη μόνον κατ' ἐξαίρεσιν ἀπαντᾷ τις ἔνθα καὶ ἐνθα ἠλεκτρικὸν φωτισμόν.

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΥΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Αἱ λευκαὶ τρίχες εἶνε τὰ λειψανα ἐκεῖνα τοῦ ἀφροῦ, τὰ καλύπτοντα τὴν θάλασσαν μετὰ τὴν τρικυμίαν.

Ἡ ἀγαθότης τῆς νεότητος εἶνε τι ἀγγελικόν ἢ ἀγαθότης τοῦ γήρατος εἶνε τι θεῖον.

Ἡ πείρα ἁμοιάζει γυναῖκα προβεβηκυῖαν τὴν ὁποίαν σεβόμεθα χωρὶς νὰ ἐρευνῶμεν ἂν τὸ παρελθὸν αὐτῆς ὑπῆρξε ἀμφιβόλου ἠθικῆς.

Ὅταν πρόσωπόν τι σοῦ εἶνε ἀνטיפθητικόν, παραβαίνει τὰς πεποιθήσεις σου καὶ μόνον διὰ ν' ἀντίπῃς εἰς αὐτὸ τὸ πρόσωπον.

Ἡ καλὴ ἀνατροφή εἴμπορεῖ νὰ συνοφισθῆ εἰς ἐν μόνον παράγγελμα, τοῦτο : Ἡ συμπεριφορὰ σου πρὸς τὸν πλησίον ἔστω τοιαύτη, οἷαν θὰ ἐπεθύμεις σὺ αὐτὸς ἐὰν ἦσο εἰς τὴν θέσιν του.

Ἡ ἀγωγή εἶνε τὸ ἀνώτατον σχολεῖον τῆς καρδίας.

Ἡ θορυβώδης ὄργη ἐξερεθίζεται, ἡ ὄργη ἡ σιωπῶσα μᾶς τρομάζει.

Αἱ μυταὶ ὁμοιάζουσι τοὺς δημοσιογράφους: Οὐδὲν ἔχουσιν ἱερόν.

Carmen Sylva.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ναυτική δύναμις τῆς Ἀγγλίας ἀποτελεῖται ἐκ 391 πολεμικῶν πλοίων. Τινὰ τῶν πλοίων τούτων κατὰ τὴν γνώμην καὶ αὐτῶν τῶν Ἀγγλῶν διὰ τὸν τρόπον τῆς τε κατασκευῆς αὐτῶν καὶ τοῦ ὅπλισμοῦ ὀλίγον δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι. Ὁ θωρηκτὸς στόλος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ πλοῖα καὶ ἀπὸ τὰ ναυπηγούμενα. Τὰ πρῶτα πάλιν διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, ἥτοι εἰς τὰ ἔχοντα θώρακα πάχους τοῦλάχιστον 22 ἑκατοστομέτρων καὶ χωρητικότητας δὲ τοῦλάχιστον 8,500 τόνων· τοιαῦτα εἰσὶ 19· καὶ εἰς τὰ ἔχοντα θώρακα ὄχι λεπτότερον 20 ἑκατοστομέτρων, χωρητικότητά δὲ κατωτέραν τῶν 8,500 τόνων· τοιαῦτα εἰνε 17. Ἐπομένως αἱ δύο κατηγορίαι ὁμοῦ περιλαμβάνουσι 36 πλοῖα θωρηκτά. Ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις 8 ἄλλα θωρηκτὰ κατωτέρως δυνάμει καὶ 5 ἀκταιωρὰ τεταγμένα πρὸς φρουρήσιν τῶν παραλιῶν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, πάντα δὲ ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸν θωρηκτὸν στόλον τῆς Ἀγγλίας. Τρία ἔτι πλοῖα πρώτης τάξεως, καθελκυθέντα ἤδη, ἐξοπλίζονται, ὅσον οὕτω, δύο δ' ἄλλα κατασκευάζονται ἐν τοῖς ναυπηγείοις, ἕκαστον δὲ τῶν 5 τούτων δὲν θέλει στοιχίσει ὀλιγώτερον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν.

Ἡ Γαλλία κέντηται ἐπὶ τοῦ παρόντος 22 θωρηκτὰ διαθέσιμα, 8 καθελκυσμένα καὶ ἐξοπλιζόμενα καὶ 2 ἐν τοῖς ναυπηγείοις.

Πλὴν τοῦ θωρηκτοῦ τῆς στόλου ἡ Ἀγγλία ἔχει 84 καταδρομικά, διαιρούμενα εἰς ταχύπλοα καὶ θωρηκτά. Ἡ Γαλλία ἔχει τοιαῦτα μόνον 58.

Μετὰ τὰ καταδρομικά, λόγῳ χωρητικότητος ἐν τῷ ἀγγλικῷ στόλῳ, ἔρχονται αἱ κανονιοφόροι αὗται εἰςὶ πρώτης μὲν τάξεως 37, δευτέρας δὲ 75. Πυροβολικὸν ἔχουσι μετρίως δυνάμει, ἡ δὲ ταχύτης αὐτῶν σπανίως ὑπερβαίνει τοὺς 10 κόμβους. Ἡ Ἀγγλία ζητεῖ ἤδη νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτὰ ναυπηγούσα στόλον ἐλαφρῶν καὶ ταχυπλόων πλοίων, ἥτοι καταδρομικῶν τορπιλλοφόρων, κανονιοφόρων—τορπιλλοφόρων κττ.

Τέλος πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στόλου αὐτῆς ἡ Ἀγγλία ἔχει τὰ τορπιλλοφόρα, 120 περίπου τὸν ἀριθμὸν. Οἱ Ἀγγλοὶ δὲν παρεδέχθησαν ἀκόμη ὠρισμένον τύπον τορπιλλοφόρου, ἄλλως δὲ καὶ δὲν ἀποδίδουσιν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν πλοίων τὴν μεγάλην σημασίαν, ἣν ἄλλα ἔθνη καὶ μάλιστα οἱ Γάλλοι ἀπονέμωσιν αὐτοῖς.

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πολεμικῶν πλοίων σημειοῦνται καὶ 5 μεγάλα ὀπλιταγωγὰ σκάφη, ἅτινα εἰσὶν ἐξοπλισμένα ὡς τὰ πολεμικά.

Τοιαύτη ἡ ναυτική πολεμικὴ δύναμις τῆς Ἀγγλίας, ἣν διὰ πάσης προσπάθειας καὶ πάσης θυσίας

ὁσημέραι συμπληροῖ καὶ μεταρρυθμίζει ἐπὶ τὸ τελειότερον. Τὸ πλήρωμα τοῦ στόλου τούτου ποικίλλει μεταξὺ 62,000 καὶ 68,000 ἀνδρῶν, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν.

Τὸ πλήρωμα τοῦ γαλλικοῦ στόλου εἶνε περίπου τὸ ἡμισυ τοῦ ἀγγλικοῦ, μὴ ὑπερβαῖνον τὰς 33,000. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πλοίων ἅτινα ἡ Ἀγγλία τηρεῖ ἐν ἐνεργείᾳ ποικίλλει μεταξὺ 235 καὶ 245. Ἐν Γαλλίᾳ ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ναυτικῶν ἀναγράφει δαπάνην μόνον διὰ 110 πλοῖα.

Ἐνεργεῖα τῶν «Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου εὐρέθη ὁ γρηγιότερος τῶν δημοσιογράφων τῆς Εὐρώπης. Καθὰ δὲ γράφει τὸ ρηθὲν φύλλον, οὗτος εἶνε Ἄγγλος ὀνόματι Ἐδουάρδος Βαίνες, ἡλικίας 88 ἐτῶν. Πρὸ 70 ἐτῶν ἦτο ἡδὴ συνεργάτης εἰς τὸν Ἐρμῆν τοῦ Λήδ. Τρία δ' ἔτη μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μεγάλου φύλλου τῆς Ὑόρκης, ἡ δὲ τὸ ἐνδιαφέρον κινήσασα περιγραφή τῆς μάχης ἐκεῖνης εἶνε ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένη. Καὶ σήμερον δ' ἀκόμη ὁ γρηγιὸς οὗτος δημοσιογράφος εἶνε συνεργάτης τοῦ «Leeds Daily Mercur».

Ὁ ἐκδότης ἐφημερίδος τινὸς τῆς Βοστώνης ἔγραψε τελευταῖον πρὸς τὸν Ἄγγλον ποιητὴν Browning προσφέρων αὐτῷ 250 λίρας στερλίνας ὅπως γράψῃ μικρὸν τι ποίημα. Ὁ ποιητὴς ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὴν προσφορὰν διὰ τῆς ἐξῆς ἐπιστολῆς: «Ἐάν ἡδυνάμην νὰ γράψω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἤθελα λάβει ὑπ' ὄψιν τὴν αἰτησίαν σας. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι. Ἐτερον ἀγγλικὸν φύλλον μοὶ προσέφερε τελευταῖον μέγα χρηματικὸν ποσόν, ὅτε δὲ ἠρνήθην ἔστειλαν ἔτι μεγαλειότερον. Ὁ ἐκδότης τὸτέ μοι ἔστειλεν ἀσυμπλήρωτον συναλλαγματικὴν, ἐφ' ἧς ἡδυνάμην νὰ γράψω ὅ,τι ποσὸν ἤθελον. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἔστειλα καὶ αὐτὴν ὀπίσω. Δὲν μοῦ ἔρχεται νὰ γράψω εἰς ἐφημερίδας. Ὅταν ἐκδώσω βιβλίον καὶ ἀγορασθῆ, τότε εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ ἄνθρωποι θέλουν ν' ἀναγινώσκουν τὰ ἔργα μου. Ἄν ὁμως μὲ εὐρίσκουν καθ' ἐκάστην εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τῶν ἐφημερίδων, μοὶ φαίνεται ὡς νὰ παρουσιάζωμαι ἀπρόσκλητος ἐν μέσῳ τοῦ κοινοῦ».

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πῶς διακρίνονται τὰ ρωπὰ ὠά.—Εἶνε εὐκολώτατον πρᾶγμα, ὁ δὲ τρόπος γνωστός ἴσως εἰς πολλοὺς: Διαλύετε 120 γραμμάρια (περὶ τὰ 40 δράμια) κοινοῦ ἁλατος εἰς μίκαν λίτραν ὕδατος, καὶ ἐντὸς τοῦ ὕδατος τούτου ρίπτετε τὰ ὠά τὰ ὑποῖα θέλετε νὰ δοκιμάσετε· τὸ ναπότατον ὠὸν θὰ βυθισθῆ εἰς τὸν πυθμὲνα τοῦ ἁγγείου, τὸ τεχθὲν πρὸ δύο ἡμερῶν δὲν ἐγγίζει ἀκριβῶς τὸν πυθμὲνα, τὸ δὲ πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν αἰωρεῖται ἐν τῷ ὕδατι· τέλος δὲ τὸ ἔχον ἡλικίαν ἐπέκεινα τῶν τεσσάρων ἡμερῶν μένει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας.